

OKUMA YAZMA

BECERİLERİ

ÖĞRETİMİ

ÖĞRETMEN
KILAVUZ KİTABI

İSTANBUL
MİLLÎ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜ

**BİR HARF
BİN İSTANBUL**

İSTANBUL
MİLLÎ EĞİTİM
MÜDÜRLÜĞÜ

BİR HARF
BİN İSTANBUL

Bir harf bir ^{insanı} aileyi ^{milleti} dünyayı ^{değiştirir...}

Bir Harf Bin İstanbul

BİR HARF BİN İSTANBUL

Amaç:

Bu projenin amacı; İlkokuma yazma bilmeyen öğrencilere ilkokuma yazma becerisi kazandırabilmek, okuma yazma becerilerinde güçlük çeken öğrencilere okuma yazma becerileri alanında destek sağlamak ve bu becerileri kazandırmak, okuma ve okuduğunu anlama becerileri zayıf olan öğrencilerin okuma ve okuduğunu anlama becerilerini artırabilmek; ilkokuma-yazma ve okuma ve okuduğunu anlama yöntem ve teknikleri bakımından yeterli bilgiye sahip öğretmenler yetiştirmektir.

Bu amaçtan hareketle projemizin

Hedefleri;

- İlimizde ara sınıflarda öğrenim gören okuma-yazma bilmeyen öğrencilere okuma-yazma becerisi kazandırmak,
- İlimizde ara sınıflarda öğrenim gören okuma yazma becerilerinde güçlük çeken öğrencilere okuma yazma becerileri alanında destek sağlamak ve bu becerileri kazandırmak,
- İlimizde ara sınıflarda öğrenim gören okuma ve okuduğunu anlama becerileri yönünden yetersiz öğrencilerin okuma ve okuduğunu anlama becerilerini artırmak,
- İlk okuma ve yazma, okuma ve okuduğunu anlama yöntem ve teknikleri konusunda yeterliliğe sahip formatör öğretmenler yetiştirmektir.
- Bağlantı adresi şu şekildedir: www.bhbi.istmem.com

İLK OKUMA-YAZMA ÖĞRETİMİ

Günümüzün ve geleceğin öğrencilerinin yetiştirilmesinde, ilk okuma-yazma öğretiminin **amacı**; sadece okuma ve yazma gibi becerilerin kazandırılması değil, aynı zamanda **düşünme, anlama, sıralama, sorgulama, sınıflama, ilişki kurma, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerin de geliştirilmesini içermektedir**. Bu süreçte Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, iletişim kurma, problem çözme, karar verme, öğrenmeyi yaşam boyu sürdürme gibi becerilerin de geliştirilmesi beklenmektedir. Buradan hareketle, **ilköğretim birinci sınıftan itibaren etkili bir okuma-yazma öğretimini gerçekleştirmek; düşünen, anlayan, sorgulayan, öğrenmeyi öğrenen, bilgiyi kullanabilen ve sorun çözebilen bireylerin yetişmesi amaçlanmıştır**.

Çağın gereklerine ve öğrencinin gelişim düzeyine uygun bu becerilerin geliştirilmesi; bazı eğitim yaklaşım ve modellerini göz önünde bulundurulmasını gerektirmektedir. Bunlar: **Çoklu Zekâ, Yapılandırmacı Yaklaşım, Beyin Temelli Öğrenme, Öğrenci Merkezli Öğrenme, Bireysel Farklılıklara Duyarlı Öğretim** gibi yaklaşım ve modeller olmaktadır. Bu yaklaşım ve modeller çerçevesinde geliştirilen **yeni Türkçe Öğretim Programı**'nda ilk okuma – yazma öğretimine ayrı bir önem verilmiş ve yöntem olarak **Ses Temelli Cümle Yöntemi**'nin kullanılması ön görülmüştür.

Türkçe Öğretim Programı'nda ilk okuma-yazma öğretimi Türkçe öğretiminin üç öğrenme alanı ile birlikte ele alınmış; içerik, yöntem ve uygulamaya ilişkin bilgiler ayrıntılı olarak verilmiştir.

Aşağıda **Ses Temelli Cümle Yöntemi**'nin özellikleri, ilkeleri, aşamaları ve uygulanması açıklanmaktadır:

1. SES TEMELLİ CÜMLE YÖNTEMİ

Ses Temelli Cümle Yöntemi'nde, ilk okuma-yazma öğretimine seslerle başlanmaktadır. Anlamalı bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra seslerden, hecelere, kelimelere ve cümlelere ulaşılmaktadır. İlk okuma-yazma öğretimi, cümlelere kısa sürede ulaşılabacak şekilde düzenlenmektedir.

Okuma ve yazma, ilk okuma-yazma öğretimi boyunca birlikte sürdürülmektedir. Okunan her öge yazılmakta; yazılanlar da okunmaktadır. Yazı öğretiminde, öğrencilerin gelişimine uygun olan bitişik eğik yazı harfleri kullanılmaktadır.

a. Ses Temelli Cümle Yönteminin Özellikleri

Ses Temelli Cümle Yöntemi'nin özellikleri şöyle sıralanabilir:

- Ses Temelli Cümle Yöntemi'nde ilk okuma-yazma öğretimi, dinleme, konuşma becerilerinden kopuk, sadece okuma-yazma becerilerini geliştirme olarak değil; Türkçe öğretiminin üç öğrenme alanı ile birlikte yürütülmektedir.
- İlk okuma-yazma öğretimine seslerle başlanması, seslerin birleştirilmesi ile anlamalı heceler, kelimeler oluşturulması ve cümlelere ulaşılması öğrencinin, bilgileri yapılandırmasını kolaylaştırmaktadır. Ses Temelli Cümle Yöntemi, bu yönüyle yapılandırıcı öğrenme yaklaşımına uygundur.

- Bu yöntem; tek tip, belirli kalıplara sıkıştırılmış ve belirli sayıdaki cümlelerle ilk okuma-yazma öğretimi yerine; çokluluğa ve çeşitliliğe ağırlık vermektedir. Bu nedenle ilk okuma-yazma, öğretim sürecinde öğrencilerin çok sayıda ve çeşitli hece, kelime, cümlelerle, okuma-yazma öğrenmelerini gerekli kılmaktadır.
- Öğrencilere sunulan zengin içerik, onların temel düşünme becerilerini, yaratıcılıklarını ve zekâ alanlarının gelişimine katkı sağlamaktadır.
- Okuma-yazma öğretiminde ilerleme, kolaydan zora doğru belirli bir sıra içinde yürütülmektedir.
- İlk okuma-yazma öğrenmeye yeni başlayan öğrencinin dikkat düzeyine uygun bir yöntemdir. Ses Temelli Cümle Yöntemi öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin dikkat düzeyinin gelişimine katkıda bulunmaktadır.
- Yöntemin bir gereği olarak ilk okuma-yazma öğretiminde ses, harf, hece, kelime, cümle ve metin oluşturma sırası izlenmektedir. Bu süreç, öğrencinin cümle kurma ve metin oluşturma becerilerinin gelişimine katkı sağlamaktadır.
- Öğrenciler hece, kelime, cümle ve metin oluşturma sürecine bizzat katıldıklarından bu yöntem öğrencilerin yaratıcılığını geliştirici olmaktadır.
- Bu yöntemle ilk okuma-yazma öğretiminde, çok sayıda hece, kelime, cümle ve metinlerle çalışılmaktadır. Bu durum öğrencilerin cümleleri ezberlemesini engellemekte; tam tersine, cümleyi anlayarak öğrenmesini gerektirmektedir. Böylece öğrencilerin anlama düzeyleri gelişmektedir.
- Türkçede her harf bir sesi karşıladığından bu yöntem Türkçenin ses yapısına uygundur.
- Öğrencilerin duyduğu ve çıkardığı seslerin bilincine varması sağlanmakta; öğrencilerin dil gelişimine (doğru telâffuz, akıcılık, sesleri ayırt etme vb.) katkıda bulunmaktadır.
- Öğrencilerin bütün sesleri öğrenmesi, yazma sürecinde kelimeleri doğru yazmalarını kolaylaştırmaktadır.
- Öğrenciler yazı ile konuşma arasındaki benzerlikleri görmekte, yazının harflerin birleştirilmesiyle konuşmanın ise seslerin birleştirilmesiyle yapıldığını anlamaktadır.

- Öğrencilerin sözlü dilden yazılı dile geçmesini kolaylaştırmaktadır.
- Öğrencilerin ilk okuma-yazmayı öğrenme sürecinde bireysel, zihinsel ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamaktır.

b. Ses Temelli Cümle Yönteminin İlkeleri

İlk okuma-yazma öğretim sürecinde dikkat edilecek ilkeler şunlardır:

1. Öğrencinin ön bilgilerinden hareket edilmelidir.
2. Ağırlıklı olarak sentez yöntemi kullanılmalıdır.
3. Özellikle ve öncelikli olarak anlamlı heceler elde edilmelidir.
4. Aşağıdaki ölçütlerle oluşturulacak heceler:
  - Kolay okunması.
  - Dil de kullanım sıklığına sahip olması.
  - Anlamının açık ve somut olması.
  - Anlamı görselleştirilebilir olması (canlandırılabilir, resmedilebilir vb.).
  - İşlek hece yapısına sahip olmasına dikkat edilmelidir.
5. Kısa sürede cümlelere ulaşılmalıdır.
6. İmkânlar ölçüsünde görsellere başvurulmalıdır.
7. Somut öğelerden yararlanmaya ağırlık verilmelidir.

8. Hece tablosu hiçbir şekilde kullanılmamalıdır.
9. Öğrenilenlerin kalıcılığı sağlanmalıdır. Bu amaçla aşağıdaki etkinlikler kullanılabilir:
  - Yeni öğrenilenleri önceki öğrenilenlerle ilişkilendirme.
  - Öğrenci defterlerine yazma.
  - Okunan ve yazılanları sergileme.
  - Çalışma kitaplarında yer alan etkinlikleri yapma.

c. Ses Temelli Cümle Yöntemi'nin Aşamaları

Geleceğin öğrencilerinin yetiştirilmesinde ilk okuma yazma öğretimi, basit düzeyde okuma ve yazma becerileri ile sınırlı değildir. Düşünme, anlama, sıralama, sorgulama, sınıflama, ilişki kurma, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerin geliştirilmesinde de ilk okuma yazma öğretiminin önemli bir işlevi vardır. Bu bağlamda Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmaya dönük becerilerin kazandırıldığı bir okuma yazma öğretimi amaçlanmaktadır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda ilk okuma yazma öğretimine ayrı bir önem verilmiş ve "ses temelli cümle yöntemi" esas alınmıştır. Programda ilk okuma yazma öğretimi, Türkçe öğretiminin üç öğrenme alanı ile birlikte ele alınmış; içerik, yöntem ve uygulamaya ilişkin bilgiler verilmiştir.

"Ses temelli cümle yöntemi"ne göre ilk okuma yazma öğretimi aşağıdaki aşamalar izlenerek gerçekleştirilir:

1. **İlk okuma yazmaya hazırlık**
2. **İlk okuma yazmaya başlama ve ilerleme**
  - **Sesi hissetme, tanıma ve ayırt etme**
  - **Harfi okuma ve yazma**
  - **Harflerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturma**
  - **Metin oluşturma**
3. **Bağımsız okuma ve yazma**

İlk okuma yazma çalışmaları; sözlü iletişim, okuma ve yazma ile birlikte ele alınmalıdır. Bütün çalışmalar, 1. sınıf düzeyindeki kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik olarak düzenlenmelidir. Bütün yazı çalışmaları sekizinci sınıfa kadar bitişik eğik yazıyla yapılmalıdır.

Seslerin tamamı kavratıldıktan sonra ve temaya başlamadan önce en az iki hafta süreyle öğretmenin rehberliğinde akıcı okuma düzeyini geliştirmek amacıyla okuma çalışmaları (sesli okuma, sesleri doğru çıkarma, vurgu-tonlama, anlamlı okuma, koro hâlinde okuma, metin üzerinde konuşma vb.) yapılmalıdır. Bu süreçte öğretmenler, bireysel farklılıkları göz önüne alarak akıcı okuma becerileri uygun düzeyde olan öğrencilerle tema çalışmalarını yürütebilir.

ç. Bitişik Eğik Yazı

İlk okuma-yazma öğretimine bitişik eğik yazı ile başlanacak ve bütün yazılar bitişik yazı ile yazılacaktır. Bitişik eğik yazı kullanımına ilişkin açıklamalar aşağıda verilmektedir:

1. İlk okuma-yazma öğrenmeye başlayan öğrencilerin, kalemi ellerine ilk aldıklarında eğik ve dairesel çizgiler çizdikleri gözlenmektedir. Bu durum öğrencilerin bitişik eğik yazıya geçişini kolaylaştırmaktadır.
2. Öğrenciler anatomik yapıları gereği kalemi eğik olarak tutmaktadırlar.
3. Bitişik eğik yazının akıcı ve kesintisiz olması, soldan sağa doğru yazı yönünü desteklemektedir.
4. Bitişik eğik yazı, geri dönüşlere izin vermemektedir. Bu durum yazının akıcı ve doğru yönde gelişimini sağlamaktadır.
5. Bitişik eğik yazı, harflerin doğru yazımını desteklediğinde harflerin yazılış yönlerinin karıştırılması sorununun ortaya çıkmasını önlemektedir.
6. Bitişik eğik yazıdaki süreklilik, düşüncedeki süreklilik ile örtüşmekte ve birbirini desteklemektedir. Böylece yazıda kazanılan bu akıcılık okuma becerisine de yansımaktadır.
7. Dik temel harflerin ardından bitişik eğik yazı harfleri ile yazmaya başlayan öğrenciler bitişik eğik yazıya geçişte güçlük çekmektedirler. Bu nedenle ilk okuma-yazma öğretimine bitişik eğik yazı ile başlanmalıdır.

8. Yapılan araştırmalar, öğrencilerin bitişik eğik yazı harflerini yazmada bir problemle karşılaşmadıklarını ve bu yazı türünden zevk aldıklarını göstermektedir.
9. Bitişik eğik yazının estetik görünümü, öğrencilerin estetik bir bakış açısı geliştirmelerine yardımcı olduğundan, onların sanatsal gelişimlerine katkıda bulunmaktadır. Bitişik eğik yazı öğretimi ile resim ve müzik derslerinin öğretimleri arasında ilişki bulunmaktadır.
10. Bitişik eğik yazı alışkanlığı, öğrencilerin diğer yazı karakterleriyle yazılmış metinleri okumalarında problem çıkarmamaktadır. Öğrencilerin, değişik stillerde yazılmış harfleri tanımakta ve okumakta güçlük çekmediklerini deneysel çalışmalarla ispatlanmıştır.
11. Bitişik eğik yazı, sentez yöntemine uygun olduğundan Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ilk okuma-yazma öğrenme sürecini kolaylaştırmaktadır.

2. İLK OKUMA-YAZMAYA HAZIRLIK

İlk okuma-yazmaya hazırlık aşamasında; genel hazırlık, okumaya hazırlık ve yazmaya hazırlık olmak üzere üç tür çalışma yapılmalıdır. Bunlar:

a. Genel Hazırlık

Öğrencilere, sınıf ortamına, arkadaşlarına ve öğretmenlerine alışmaları için okulun ilk gününden itibaren rahat iletişim kurabilecekleri bir ortam sunulmalıdır. Bunun için oyunlar, dramalar, şarkılar, bilmece birer araç olarak kullanılarak öğrencilerin, ilk okuma-yazma çalışmalarına yönelik olumlu tutum geliştirmeleri sağlanabilir.

Ayrıca öğrenciler çeşitli yönleriyle (görme, işitme, geçirdiği hastalıklar, aile ve sosyal durumu vb.) tanınmaya çalışılmalı, sınıf ortamının düzenlenmesinde ve ilk okuma-yazma öğretiminde bunlar dikkate alınmalıdır. Çocukların gelişimi düzenli aralıklarla kontrol edilmeli; aileler, yapılması gerekenler hakkında bilgilendirilmeli, onların desteği alınmalı.

b. Okumaya Hazırlık

Okumaya hazırlık aşamasında; oturma, kitabı tutma ve açma, görsel okuma ve okumaya özendirme etkinlikleri önerilmiştir. Bu etkinlikler aşağıda açıklanmaktadır. Bu aşamada, öğrencinin durumuna göre daha farklı etkinlikler de yapılabilir.

1. Oturma: İlk okuma-yazma çalışmalarında düşünce akışını artıran, anlamayı ve çalışmaları kolaylaştıran oturma şekline dikkat edilmelidir. Öğrencilerin sırada yanlış oturmalarına ve eğilerek çalışmalarına izin verilmemelidir.

2. Kitabı tutma ve açma: Göz ile kitap arasındaki en uygun uzaklığa dikkat ederek öğrencilere kitabı nasıl tutmaları ve sayfaları nasıl açmaları gerektiği gösterilmelidir.

3. Görsel okuma: Okuma çalışmalarından önce öğrencilerin görselleri tanıma, anlama, yorumlama ve anlatma becerileri geliştirilmelidir. Bu amaçla şu çalışmalar yapılabilir:

- Gördüğü bir resmi tanıma, diğerlerinden ayırt etme,
- Görsellerde gördüğü ayrıntıları anlatma,
- Söylenen kelimenin görsel karşılığını bulma,
- Söylenen cümleye uygun resimleri bulma,
- Sorulan bir soruyu görsellerden yararlanarak cevaplama,
- Görsellerden yararlanarak hikâye oluşturma,
- Görsellerden yararlanarak oluşturulan bir hikâyedeki kahraman, olay, yer, zaman hakkında konuşma.

4. Okumaya özendirme: Öğretmen, örnek okuma yaparak öğrencileri okumaya özendirmelidir. Bu amaçla şu çalışmalar yapılabilir:

- Hikâye, masal, fıkra, şiir, şarkı, tekerleme vb. okuma.
- Resimli hikâyeleri okuyormuş gibi anlatmalarını sağlama.

c. Yazmaya Hazırlık

Yazmaya hazırlık olarak aşağıda el hareketleri, boyama, kalem tutma, serbest çizgi çalışmaları verilmektedir. Öğrencilerin gelişme durumuna göre daha farklı çalışmalarda yapılabilir.

1. El hareketleri: Yazmaya başlamadan önce öğrencilerin çeşitli oyunlarla el kol kasları geliştirilmelidir. Bu çalışmalarla öğrencilerin kas esnekliği sağlanmalıdır. Bu amaçla aşağıdaki etkinlikler yapılabilir:

- Parmakları kullanarak şarkılar söyleme. Örneğin, “sağ elimde beş parmak, sol elimde beş parmak...” şarkısının söylenmesi.
- Parmak uçları ile sıra üzerine vurarak yağmur yağma sesinin çıkartılması (hafif yağmur, şiddetli yağmur, gök gürültüsü taklitleri).
- Direksiyon çevirme hareketiyle sağa ve sola doğru dönüşler yapma.
- Elma, armut toplama veya parmaklarını açıp kapatarak far yakıp söndürme taklidi yapma.

2. Boyama: Çeşitli boya kalemleriyle resim yapma etkinlikleri yapılabilir.

3. Kalem tutma: Kalem tutmanın ilk okuma-yazma öğretimi açısından ayrı bir önemi bulunmaktadır. Öğrencilerin bu aşamada edinecekleri alışkanlıklar ömür boyu sürmektedir. Öğrencinin, kalemi yanlış tutması, ellerinin çabuk yorulmasına neden olmakta ve güzel yazı yazmasını engellemektedir. Bunu önlemek için öğretmen, her öğrencilerin kalem tutuşunu gözlemleme kalemi doğru tutma alışkanlığı kazanmalarını sağlamalıdır.

4. Serbest çizgi çalışmaları: Serbest çizgi çalışmaları bitişik eğik yazıya hazırlayıcı nitelikte olmalıdır. Öğrencilere çeşitli resimler yaptırılır. Yapılan bu çalışmaların çevrede görülen ve bilinen varlık ve nesnelere örneklenmesi öğrencinin çevresiyle bütünleşmesi ve yaptıklarını anlamlandırması bakımından önemlidir. Bu aşamada şu çalışmalar yapılabilir:

- Karalama (kuş yuvası, çember, bulut yapma).
- Sürekli ve eğik çizgiler çizme (dalga, yılan, halat vb.)

5. Düzenli çizgi çalışmaları: Bu aşamada yapılacak çizgi çalışmaları, harfleri yazmaya hazırlık niteliğindedir. Bu amaçla şu çalışmalar yapılabilir:

3. İLK OKUMA-YAZMAYA BAŞLAMA VE İLERLEME

Bu aşamada sesi hissetme ve tanıma, sesi okuma ve yazma, sestten anlamlı heceler, kelimeler ve cümleler oluşturma ile metin oluşturma çalışmaları yapılmaktadır.

a. Sesi Hissetme ve Tanıma

Sesi hissetme ve tanıma aşaması tanıtılacak sesin öğrenciler tarafından fark edilmesini sağlamaya yöneliktir. Bu aşamada aşağıdaki çalışma ve etkinlikler yapılmalıdır:

1. Kısa öyküler anlatma, drama yapma, tekerleme ya da şarkı söyleme gibi etkinliklerle ses hissettirilir.
2. Sesin geçtiği kelimeler örnekler buldurulur ve bu kelimeler söylenirken ilgili ses vurgulanır (Öğrenciler örnekler vermeye özendirilir.).
3. Görsellerden yararlanılarak sesi ayırt etme çalışmaları yapılır (Sesin bulunduğu ve bulunmadığı kelimelerin resimleri gösterilerek öğrencilerden bu kelimelerde ilgili sesin geçip geçmediğini belirlemeleri istenir).

b. Sesi Okuma ve Yazma

Sesin yazıdaki sembolü olan harflerin yazdırılmasında şunlara dikkat edilmelidir:

1. Öğretmen bu harfin nasıl yazıldığını tahtada göstermeli ve harfi öğrencilerle birlikte okumalıdır.
2. Alıştırma kitabındaki büyükçe çizilmiş harfin üzerinden ok yönünde yazma çalışması yaptırılarak öğrenciler harfin yazılışına hazırlanmalıdır.
3. Öğrencilerin, satır aralıklarına (dört çizgi üç aralık) yazılmış harf örneklerinin üstünden kalemle gitmeleri sağlanmalıdır.
4. Öğrenciler dört çizgi, üç aralıktan oluşan satır aralarına harfleri yazmalı; öğrencilerin yazdıkları harflerin doğru yazımı ve seslendirilmesine özen gösterilmelidir.
5. Yazılması zor olan (a, A, k, y, g, G, f) harflerden önce, bu harflerin yazımına yönelik hazırlayıcı çizgi çalışmaları yapılmalıdır.

6. Seslerin(harflerin) öğretiminde alfabedeki sıralama değil; aşağıda verilen sıralama ele alınmalıdır. Bu sıralamada Türkçenin ses yapısı, harflerin yazım kolaylığı, anlamlı hece ve kelime üretmedeki işlevlik dikkate alınmıştır. Ayrıca, bu gruplardaki bazı seslerin (harflerin) yerleri değiştirilerek farklı gruplamalar da yapılabilir. Ancak bu düzenleme Türkçe Öğretim Programı'nın anlayışına, tematik yaklaşıma ve ses temelli cümle yöntemine uygun olmalıdır.

İlk Okuma Yazma Süreci

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda ilk okuma yazma öğretimine ayrı bir önem verilmiş ve “ Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi” benimsenmiştir. İlk okuma yazma öğretimi dik temel harf yahut birleşik eğik harflerle gerçekleştirilir.

İlk okuma yazma öğretimi, temel düzeyde okuma ve yazma becerileri ile sınırlı değildir. Düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, analiz sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerin geliştirilmesinde ilk okuma yazma öğretiminin önemli bir işlevi vardır. Bu bağlamda Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmaya dönük becerilerin kazandırıldığı bir ilk okuma yazma öğretimi amaçlanmaktadır.

Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi

Öğrenciler yazı yazarken ve okuma yaparken; göğüslerini yazı masasına dayamamalı, her iki kolun üçte ikisi masa üzerinde durmalı, ayaklar rahat vaziyette yan yana yere basmalıdır. Göz ile materyal arasındaki uzaklığın 25-30 cm olması gerektiği sıklıkla hatırlatılmalıdır.

Öğrencilerin yazı yazarken kalemi baş, işaret ve orta parmakları arasında rahat ve serbest tutmalarına, işaret parmağını fazla bastırmamalarına dikkat edilmelidir. Kalemi doğru tutmak, yazı yazmak için önemlidir. Kalem, çok sıkılmadan ve bilek zorlanmayacak şekilde tutulmalıdır. Öğrenciler, yazı yazarken kâğıdı eğimli tutmayı tercih edebilir. Bu durumda öğrencilere baskı yapılmamalı, yazı kolaylığı açısından kâğıt tutuşu konusunda esnek davranılmalıdır. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın ilk okuma yazma öğretiminde “Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi” yaklaşımı benimsenmiştir. Bu yaklaşım doğrultusunda ilk okuma yazma öğretimi sırasında dikkat edilecek hususlar aşağıda sunulmuştur.

İlk okuma yazma sürecinde şu aşamalar izlenmelidir:

1) İlk okuma yazmaya hazırlık

- a) Dinleme eğitimi çalışmaları
- b) Parmak, el ve kol kaslarını geliştirme çalışmaları
- c) Boyama ve çizgi çalışmaları

2) İlk okuma yazmaya başlama ve ilerleme

- Sesi hissetme, tanıma ve ayırt etme
- Harfi okuma ve yazma
- Harflerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturma
- Metin okuma

3) Bağımsız okuma ve yazma

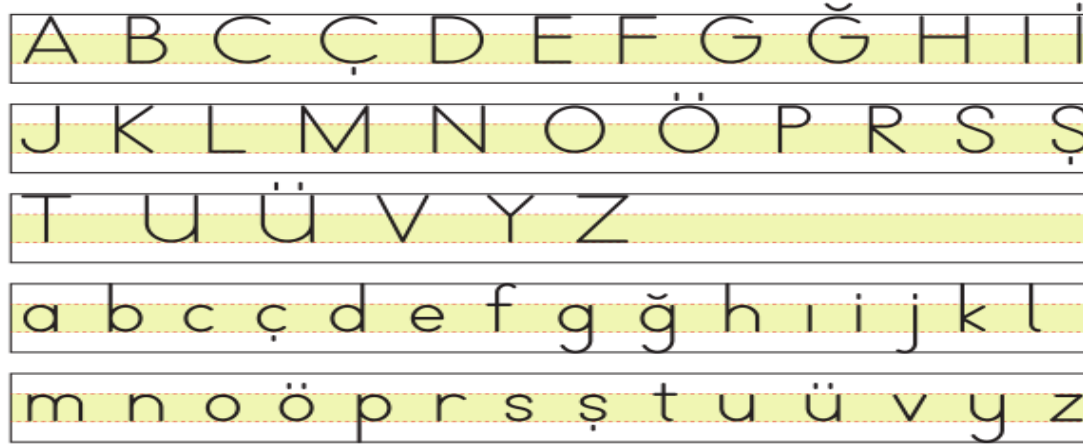
1) İlk Okuma Yazmaya Hazırlık

- Dinleme Eğitimi Çalışmaları: Dinleme eğitimi çalışmaları ilk okuma yazma öğretiminin başında, ilk harfin (e) öğretimine geçmeden önce gerçekleştirilmeli ve tamamlanmalıdır. Öğrencilere harflerin sesleri verilmeden, doğal ve yapay ses kaynaklarından çıkan sesler dinletilmelidir. Dinletilen sesin kaynağını fark etmeleri sağlanmalıdır. Ardından doğal ve yapay ses kaynaklarına karşılık gelen duyduğu sesleri tanıma, ayırt etme ve taklit etme çalışmaları yapılmalıdır. Bu çalışmalar esnasında müzik dersinin ilgili üniteleriyle ilişkilendirilmez. Dinleme eğitimi çalışmaları, öğrencilerin ilk okuma yazma öğrenirken ses harf ilişkisini daha kolay çözebilecekleri ve harfleri doğru ve net seslendirmelerini sağlayacak nitelikte olmalıdır. Bu süreçte işitme engeli ve konuşma bozukluğu olduğu düşünülen öğrencilerin gözlemlenmesi gerekmektedir. Profesyonel desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin ilgili kurumlara yönlendirilmesi sağlanmalıdır.
- Parmak, El ve Kol Kaslarını Geliştirme Çalışmaları: Yazmaya başlamadan önce öğrencilerin parmak, el ve kol kaslarını geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmalar boyama ve çizgi çalışmaları öncesinde öğrenciyi destekleyecek nitelikte olmalıdır.
- Boyama ve Çizgi Çalışmaları: Boyama ve çizgi çalışmalarına başlamadan önce öğrencilerin kalemi hangi eliyle tuttuğu tespit edilmelidir. Sol elini kullanan öğrenciler, sağ ellerini kullanmaları hususunda zorlanmamalıdır. İki elini de kullanabilen öğrenciler hangi elle daha rahat yazmakta iseler o eli kullanmaya teşvik edilmelidir.

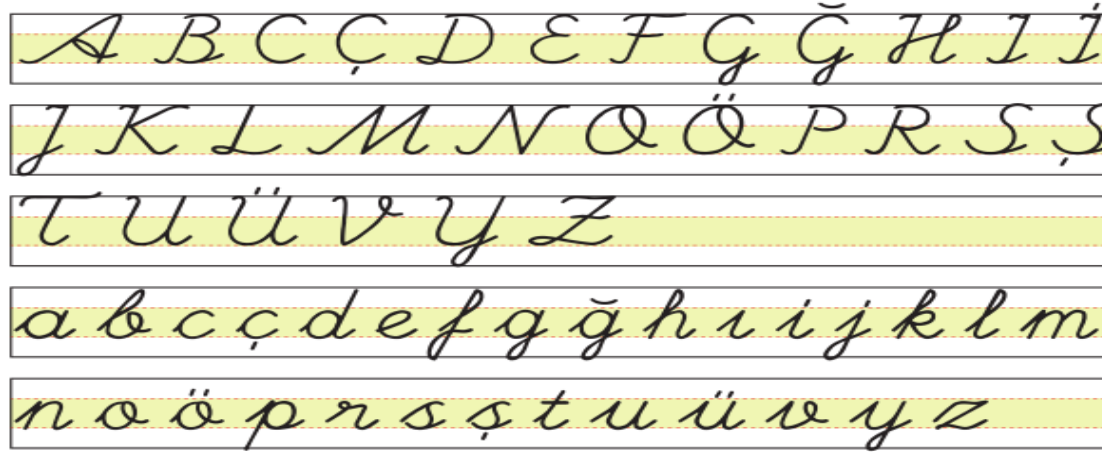
Çizgi çalışmaları yazılacak harfin yapısal özelliklerine uygun olarak harflerin yazım yönleri, ana karakterleri ve yazım estetiği göz önüne alınarak öğrencilere el esnekliği kazandıracak nitelikte olmalıdır. Birleşik eğik ve dik temel harflerin yapısal özellikleri ve geometrilerindeki ana unsurları farklı olduğundan her iki yazıda da yazma öncesi yapılacak düzenli çizgi çalışmalarının farklı olduğu unutulmamalıdır. Birleşik eğik yazı yazmaya hazırlık için kavisli, dalgalı, dairesel ve kesintisiz çizgiler çizdirilmelidir. Dik temel harflerle yazmaya hazırlık için ise dik, eğik, dairesel ve yatay çizgiler çizdirilmelidir. Dik Temel yazma biçiminde dairesel çizgi öğretilirken, saatin 2 noktasından başlanmalı, sola doğru eller kâğıttan kaldırılmadan aynı noktaya gelene kadar çizdirilmelidir. Dik temel harflerin yazılış yönleri, soldan sağa ve yukarıdan aşağıya doğru gösterilmelidir. Birleşik eğik harflerin yazılış yönleri ise harflerin bağlantılarına göre değiştiğinden soldan sağa, sürekli ve eğik biçimde gösterilmelidir.

2) İlk Okuma Yazmaya Başlama ve İlerleme

İlk okuma yazmada kullanılacak dik temel harfler Şekil 2’de, birleşik eğik harfler ise aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

Şekil 2. TTKB Dik Temel Harfler

Şekil 3. Birleşik Eğik Harfler

Okuma yazma öğretimi süreci boyunca dört çizgi, üç aralıktan oluşan standart **Yazı Defteri** kullanılmalıdır. Yazı defterindeki satır aralığı, 4 5 4 oranında, en az 1,3cm genişliğinde olmalıdır. Yazı defterindeki satırlar ilk okuma yazma öğretimi boyunca kullanılacak materyallerde harflerin ve hecelerin verildiği aşamalar daha geniş satır aralığı kullanılmalıdır.

Okuma yazma öğretimi tamamlandıktan sonra standart yazı defteri veya çizgili defter kullanma kararı, öğretmen ve öğrencilerin inisiyatifindedir. Yazmada zorluk yaşayan öğrenciler ile yazma çalışmalarına standart yazı defteri ile devam edilebilir.

a) Sesi hissetme, tanıma ve ayırt etme

Okuma yazma öğretiminde ilk olarak ses hissettirilmelidir. Ses öğretilirken görselden hareketle harf senaryosu, tekerleme, şarkı ve bilmecelerden yararlanılabilir. Ardından öğrencilere sesin karşılığı olan harf gösterilmeli ve ses harf ilişkisi kavratılmalıdır.

b) Harfi okuma ve yazma

Ses harf ilişkisi kavratıldıktan sonra harflerin okunmasına ve yazılmasına geçilmelidir. Öğrenci yazma çalışmalarında harflerin yazım şekilleri, yönleri, geometrisi, eğimi, dikliği konusunda zorlanmamalıdır.

Öncelikle öğrencilerin harfin temel formunu oluşturmaları beklenmelidir. Önce büyük harfin yazımı hemen ardından küçük harfin yazımı yönleriyle birlikte gösterilmelidir.

Birleşik eğik yazı ve dik temel yazı ile ilk okuma yazma öğretimi aşağıdaki harf grupları sırasına göre yapılmalıdır. Okuma yazma çalışmalarındaki birleşik eğik ve dik temel yazı için hazırlanan harf grupları

Tablo 1’de sunulmuştur.

1. Grup	e, l, a, k, i, n	E, L, A, K, İ, N
2. Grup	o, m, u, t, ü, y	O, M, U, T, Ü, Y
3. Grup	ö, r, ı, d, s, b	O, R, İ, D, S, B
4. Grup	z, ç, g, ş, c, p	Z, Ç, G, Ş, C, P
5. Grup	h, v, ğ, f, j	H, V, Ğ, F, J

Tablo 1. Birleşik Eğik ve Dik Temel Yazı Harf Grupları

c) Harflerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturma

Birinci harf grubunun ikinci harfi olan “l” öğretiminden sonra hece öğretimine geçilmelidir. Hece öğretimi sırasında büyük harf kullanılmamalıdır. Hece tek başına değerlendirilmeli ve küçük harflerle gösterilmelidir.

İlk önce “e” sesine, sonra “l” sesine vurgu yaparak iki sesin birlikte söylenmesi sağlanmalıdır.

Örnek: e+l = el kapalı hecesine ulaşılmalıdır.

Kapalı hecenin gösteriminden sonra açık hece gösterilmelidir.

Örnek: l+e = le açık hecesine ulaşılmalıdır.

Harflerde ilerlendikçe her zaman önce kapalı hecelere sonra açık hecelere ulaşılmalıdır. Ardından üç ve dört harfli heceler gösterilmelidir.

Oluşturulacak üç ve dört harfli heceler öğrencinin anlamlandırabileceği kelimelerden seçilmelidir. Anlamını bilemeyeceği türden kelimelere yer verilmemelidir. Hece türlerinin tamamı kolaydan zora doğru aşamalı olarak tanıtılmalıdır.

Örnek: a, al, la, kel, kal, kalk

Bu heceleri oluştururken anlamlı ve işlek hecelere öncelik verilmelidir.

Kelimeler oluşturulurken görsellerle desteklenebilecek, öğrencinin ön bilgileriyle anlamlandırabileceği kelimelere öncelik verilmelidir.

Yeni oluşturulan kelimeler gösterildikten sonra cümle içinde kullanılmalıdır. Kelimelerin arasında uygun boşluklar bırakmaları sağlanmalıdır. Büyük harflerin kullanımı cümle başlarında, özel isimlerde ve başlıklarda vurgulanmalıdır.

Örnek: Özel isimleri yazma: Ela, Lale, Nil

Cümleye büyük harfle başlama: Kek al.

Başlıkları büyük harfle yazma:

AL	<i>AL</i>
Al Ela al.	<i>Al Ela al.</i>
Ela kek al.	<i>Ela kek al.</i>
Eline kek al.	<i>Eline kek al.</i>

Noktalama işaretlerinin kullanımına yeri geldikçe değinilmelidir. İlk cümle oluşturulduğunda nokta işareti kullanılmalıdır.

Örnek: Ela lale al.

İlk soru cümlesi oluşturulduğunda soru işareti kullanılmalıdır.

Örnek: Melek o kalem kimin?

Soru ekinin yazım kuralı olan “mı’nın ayrı yazılması” gösterilmemelidir. Soru eki olarak “mı” metin içinde okunabilir. Ünlem işareti son harf grubunda gösterilmelidir. Örnekte belirtilen kullanımı dışına çıkılmamalıdır.

Örnek: Ah, elim acıdı!

Kısa çizgi kullanımı satır sonuna sığmayan kelimeleri hecelerine bölerken gösterilmelidir. Kısa çizginin diğer kullanımları gösterilmemelidir.

Kesme işareti, sadece özel isme gelen ekler ayrılırken gösterilmelidir.

Örnek: Nil’e , Nalan’a, Nail’e

Noktalama işaretlerinin kullanımları gösterildikten sonra pekiştirme etkinlikleri yapılmalıdır.

c. Heceler, Kelimeler ve Cümleler Oluşturma

İlk okuma-yazma öğretiminin en önemli aşaması heceler üretme, hecelerden kelimeler, kelimelerden de cümleler oluşturmaktır. Bu aşamada aşağıdaki çalışmalar yapılmalıdır:

1. Verilen ilk iki sesin ardından bu seslerle ilgili hecelere ulaşılmalıdır.
2. Elde edilen hecelerle okuma ve yazma çalışmaları yapılmalıdır.
3. Verilen her yeni ses, önceki öğrenilenlerle ilişkilendirilmeli yeni heceler ve kelimeler oluşturulmalıdır.
4. Her ses grubu tamamlandıktan sonra yapılan çalışmalar gözden geçirilip değerlendirilmeli bir sonraki ses grubuna geçişte öğrencilerin daha önce verilenleri öğrenmiş olmalarına dikkat edilmelidir.
5. Sesler verildikçe üretilen heceler artacak bunlara bağlı olarak kelime ve cümle oluşturma süreci de kolaylaşacaktır. Bu süreçte elde edilen kelimelerden; özel adlarda cümle başlarında büyük harf yazımı ve kullanımından eş zamanlı olarak yararlanılmalıdır.
6. Elde edilen kelime ve cümlelerin anlamları üzerinde durulmalıdır.
7. Öğrenciler, kelime ve cümle oluşturmaya özendirilmelidir. Oluşturulan kelime, cümleler okunmalı ve yazılmalıdır.

ç. Metin Oluşturma

Öğrenilen kelimelerden ve cümlelerden yararlanılarak metin oluşturulmalıdır. Metin yazdırılırken doğru yazmaya ve yazı estetiğine özen gösterilmelidir. Öğrenciler yazılarını dört çizgi üç aralıktan oluşan satır çizgilerine yazmalıdırlar. Ayrıca kendi oluşturdukları farklı metinleri okumaları teşvik edilmelidir.

d) Metin okuma

Metinlerde öğrenci için anlamlı olmayan cümlelerden metinler hazırlanmamalı ve okutulmamalıdır. Tekerleme, bilmece, sayışma, mani ve ninniler bu kapsamın dışındadır.

3) Bağımsız Okuma ve Yazma

Seslerin tamamı kavratıldıktan sonra ve temaya başlamadan önce en az iki hafta süreyle öğretmenin rehberliğinde akıcı okuma düzeyini geliştirmek amacıyla okuma çalışmaları (sessiz ve sesli okuma, sesleri doğru çıkarma, vurgu tonlama, anlamlı okuma, koro hâlinde okuma, metin üzerinde konuşma vb.) yapılmalıdır. Bu süreçte öğretmenler, bireysel farklılıkları göz önüne alarak öğrencilerin akıcı okuma becerilerini geliştirme çalışmalarını yürütebilir. Öğrencilerin dil gelişimine (doğru telaffuz, akıcılık, sesleri ayırt etme vb.) katkıda bulunan tekerlemelerin ilk okuma yazma öğretiminde kullanılması önerilmektedir.

Okumayı geliştirmeye yönelik tekerleme, sayışma, ninni, bilmece ve maniler sıklıkla kullanılmalıdır.

4. OKURYAZARLIĞA ULAşMA

Aşama ilk okuma-yazma öğretim sürecinin son aşamasıdır. Buna serbest okuma yazma aşaması da denilmektedir. Öğrencilerin şiirleri, tekerlemeleri, hikâyeleri ve okuma kaynaklarından seçtikleri metinleri sınıftaki arkadaşlarına okumaları sağlanmalıdır. Ayrıca kendilerini yazılı olarak ifade etmeleri ve yazılanları okuyarak paylaşmaları sağlanmalıdır. Yazılarını tek çizgili defter satırı üzerinde yazmalıdırlar.

5. UYGULAMALAR

Bu başlık altında ilk okuma-yazma öğretim sürecinde yararlanılacak bazı uygulama örnekleri verilmiştir. Öğrenme ve öğretme sürecini kolaylaştırması bakımından “e” ve “ı” seslerinin öğretimini nasıl yapılacağı anlatılmıştır.

a. “ e ” Sesinin Kazandırılması

1.Sesi Hissetme ve Tanıma

Bu aşamada tanıtılacak sesin öğrenciler tarafından fark edilmesi sağlanmalıdır. Bunun için tanıtılacak ses ile ilgili aşağdaki etkinlikler yaptırılmalıdır:

- Canlandırma, tekerleme, şarkı, öykü vb. etkinliklerle “e” sesi hissettirilmelidir. **Örneğin, bebeğini uyutmaya çalışan bir anne canlandırılabilir. Annenin bu sırada söylediği “eee....eee....” sesi çıkarılabilir.**
- Öğrencilerin söylediği kelimelerin içinden; “e” sesinin olduğu kelimeleri belirlemeleri ve başka örnekler vermeleri istenmelidir.
- Örneğin: “erik, etek, fare, kale, Emel, Ece, Elif” vb.

Not: Sesli harflerin tanıtılmasında kullanılan kelimelerde harfin aşamalı olarak başta, ortada ve sonda olduğunu vurgulayan örnekler seçilmelidir (Bütün sesli harflerin tanıtılmasında uygulanacaktır.).

- “e” sesinin olduğu ve olmadığı kelimelerin görsellerini kullanarak öğrencilerin sesi ayırt etmeleri sağlanmalıdır.

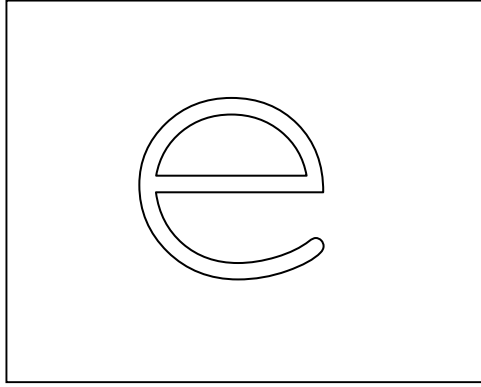
Adlarında “e” sesi geçen görsellerin altlarındaki kutuyu boyayınız.

Değerlendirme: İçinde “e” sesinin geçtiği ve geçmediği resimlerden oluşan bir çalışma kâğıdı düzenlenmelidir. Öğrencilerden, içinde “e” sesinin geçtiği resimleri belirlemeleri istenir.

2. Sesi Okuma ve Yazma

Bu aşamada tanıtılacak sesin sembolü olan harfin yazımı için aşağıdaki işlemler yapılmalıdır:

Öğrencilerin, yazılış yönüne dikkat ederek harfin üzerinden defalarca gitmelerini sağlayınız. Bunu yaparken keçeli kalem, boya kalem vb. kalın uçlu kalemler kullanılabilir.

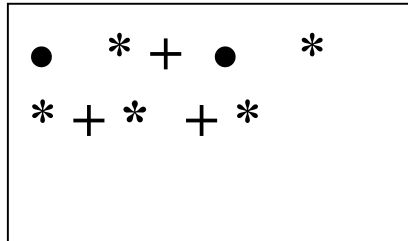
Tanıtılan sesin sembolünü (harf) satır aralığına yazdırınız ve okutturunuz.

eeeeeeeee

e

eee

Değerlendirme: Tanıtılan “e” sesini (harfini) bir dizi sembol içinden seçmelerini sağlayınız.

b.“ l ” Sesinin Kazandırılması

1. Sesi Hissetme ve Tanıma

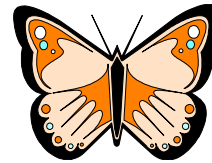
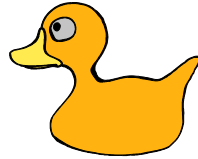
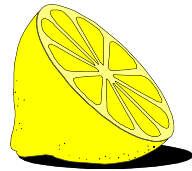
Bu aşamada tanıtılacak sesin öğrenciler tarafından fark edilmesi sağlanmalıdır. Bunun için tanıtılacak ses ile ilgili aşağıdaki etkinlikler yaptırılmalıdır:

- Canlandırma, tekerleme, şarkı, öykü vb. etkinliklerle “ l ” sesi hissettirilmelidir.

Örneğin:

Öğrencilerin bildiği bir şarkının melodisini “lal la lal la lal ...” şeklinde söyleyebilirsiniz.

- Söylenen kelimelerden, öğrencilerin içinde “ l ” sesinin geçtiği kelimeleri belirlemeleri ve başka örnekler vermeleri istenmelidir. Sessiz harflerin tanıtılmasında kelimelerde harfin aşamalı olarak sonda, ortada ve başta olduğu örnekler seçilmelidir.
- Örneğin: “kol, gül, bal, zil, elma, kelebek, gelin, kale, limon, lale” vb.
- “ l ” sesinin olduğu ve olmadığı kelimelerin görsellerini kullanarak öğrencilerin sesi ayırt etmeleri sağlanmalıdır.

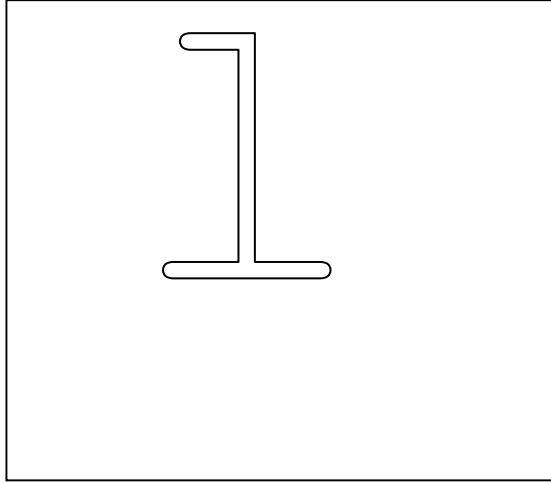

Adlarında “l ” sesi geçen görsellerin altlarındaki kutuyu boyayınız.

Değerlendirme: İçinde “l “ sesinin geçtiği ve geçmediği resimlerden oluşan bir çalışma kâğıdı düzenlenmelidir. Öğrencilerden “l “ sesinin geçtiği resimleri belirlemeleri istenir.

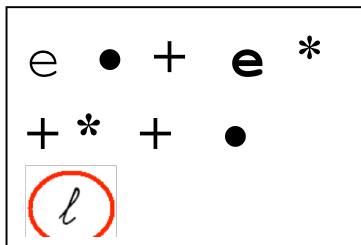
2. Sesi Okuma ve Yazma

Bu aşamada harfin yazımı için aşağıdaki işlemler yapılmalıdır:

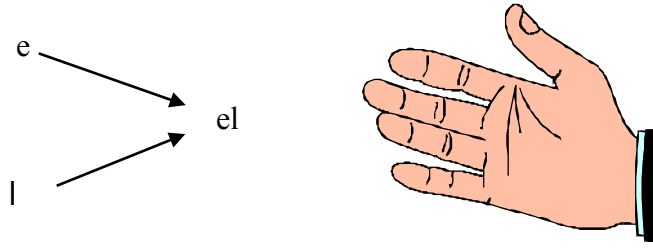

Yazılış yönüne dikkat ederek harfin üzerinden defalarca gitmelerini sağlayınız. Bunu yaparken keçeli kalem, boya kalemi vb. kalın uçlu kalemler kullanılabilir.

Değerlendirme: Tanıtılan “l” sesini (harfini) bir dizi sembol içinden seçmelerini sağlayınız.

c. Sesten Hece ve Kelime Oluşturma

Önce “e” ve ardından “l” sesleri yan yana getirilerek birlikte okunur. Bu süreçte şu işlemler yapılmalıdır:

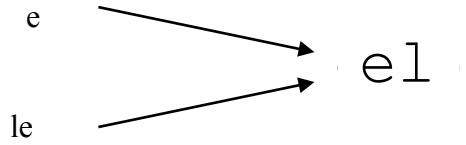
1. “e” sesi tahtaya yazılarak öğrencilerden, harfi okumaları ve defterlerine yazmaları istenir.
2. “l” sesi tahtaya yazılarak birkaç defa öğrencilere okutulur. Bunun için öğretmen, örnek seslendirme yapmalıdır.
3. “e” ve “l” sesi yan yana getirilerek her ikisinin birlikte nasıl okunabileceği sorulur.
4. Öğrencilerin cevapları dikkate alınarak “el” kelimesi okunur ve yazılır. Öğretmen, okumanın doğruluğunu kontrol etmeli, örnek okumalar yapmalıdır.

el el el el el el

Değerlendirme: Oluşturulan kelimeyi öğrencilere yazdırınız ve okutunuz.

ç. Kelime Üretme

Öğrenilenlerin kalıcılığını sağlamaya yönelik etkinliklerin ardından aşağıdaki uygulama sırası izlenerek açık heceye ulaşılmalıdır.

Bu süreçte şu işlemler yapılmalıdır:

1. “ e ” harfi gösterilerek okumaları istenir.
2. “ le ” hecesi gösterilerek okumaları istenir.
3. Önce “ e ” sonra “ le ” sesi aralarında boşluk bırakılmaksızın yazılır.
4. Öğretmen, oluşan yeni kelimeyi okur. Arkasından öğrencilerin de oluşan bu yeni kelimeyi birkaç kez okumalarını ister.
5. Öğrencilere “ ele ” kelimesi birkaç defa yazdırılarak okutulur.

Elde edilen kelimelerden yararlanılarak 2. Grup harflerden sonra cümle oluşturulabilir ve öğrencilere okutturulabilir. Cümleler oluşturulurken görsellerden yararlanılabilir.

Öğrencilerinizden, bu konuda farklı isimler vermelerini isteyiniz.

Cümlenin anlamlı hâle getirilmesinde şarkı, tekerleme ve görseller kullanılmalıdır.

Değerlendirme: Öğrencilere “ele” kelimesini yazdırınız ve okutunuz.

e. Metin Oluşturma: Elde edilen kelimelerden yararlanarak cümle, cümlelerden metin oluşturunuz. Öğrencilerin üretilenleri okumalarını ve yazmalarını sağlayınız.

6. ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME

Ölçme ve değerlendirme, yapılan bütün çalışmaların bir parçası olarak düşünülmelidir. Hazırlık aşamasından başlayarak okuryazarlığa ulaşıncaya kadar bütün aşamalar değerlendirilmelidir. Öğretmen, ilk okuma-yazma değerlendirme ölçeğinde yer alan değerlendirme başlıklarını temel alarak her öğrencinin gelişim düzeyini gösteren ayrıntılı değerlendirme ölçekleri hazırlamalıdır.

İLK OKUMA-YAZMA ÖĞRETİM SÜRECİNİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Yönerge: Aşağıda yer alan ölçekteki değerlendirmeleri:

- (1) yapamıyor
- (2) biraz yapıyor
- (3) iyi yapıyor şeklinde, rakamlarla yazabilir. Böylece öğrencinin öğretim yılı boyunca gelişimi izlenebilir.

Öğrencinin Adı Soyadı:	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
Duyduğu sesi ayırt etme										
Görsellerle sesi eşleştirme										
Sesi okuma										
Sesi yazma										
Seslerden hece oluşturma										
Heceleri okuma										
Heceleri yazma										
Hecelerden kelimeler oluşturma										
Kelimeleri okuma										
Kelimeleri yazma										
Kelimeleri görsellerle eşleştirme										
Cümleler oluşturma										
Cümleleri okuma										
Cümleler yazma										
Cümleleri görsellerle ifade etme										
Metin oluşturma										
Metin okuma										
Kendini yazılı ifade etme										

Giriş

Özel gereksinimli bireyler; bireysel ihtiyaçları, yetersizlikleri ve yeterlilikleri doğrultusunda, ilgi ve yetenekleri kapsamında ve farklı yetersizlik türleri ile karşımıza çıkmaktadır. Zihinsel yetersizliği olan bireyler, işitme yetersizliği olan bireyler, otizmi olan bireyler, görme yetersizliği olan bireyler, dil ve konuşma güçlüğü olan bireyler, özgül öğrenme bozukluğu olan bireyler, çoklu yetersizliği olan bireyler ve diğer özel eğitim kapsamında eğitim hizmetini alan bireyler olarak sıralanmaktadır.

Özel eğitim kapsamında eğitim alan bireyler için bireysel ihtiyaçları doğrultusunda eğitim programı hazırlanması gerekmektedir. Bu bağlamda 0-6 yaş için gelişimsel değerlendirmeler ön plana çıkarken, 6 yaş itibariyle müfredat ve ilgili eğitim programı ile ayrıntılı değerlendirme yapmak esastır. Özel eğitimde ölçme ve değerlendirme ile eğitim sürecinin başlaması bu nedenle önemli bir yer taşımaktadır.

Özel Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Ölçme ve değerlendirme süreci her bireyin eğitim süreci için büyük önem taşımaktadır. Bireyin öğrendiği bilgilere dair değerlendirme yapılması yeni hedefler için yol göstermektedir. Bu bağlamda özel gereksinimli bireylerin bilgi ve becerilerini ölçme ve değerlendirme süreci de planlama için anlamlı olacaktır.

Özel Eğitimde Okuma Yazma Öğretimi

Özel eğitim alan itibariyle geniş birçok özelliği ve farklılığı barındıran bireyleri içine almaktadır. Her birey kendi hızında ve farklı yöntemlerle öğrenmesi muhtemeldir. Okuma yazma problemi yaşayan bireyin bireysel ihtiyaçlarına uygun olacak şekilde planlama yapmak okuma yazma öğretiminde de önem taşımaktadır. Bireyin bireysel değerlendirmesini yapmak, hata analizlerini tespit ederek yol haritası çıkarmak önemlidir.

Bireyin okuma yazma becerileri ayrıntılı olarak değerlendirilmeli ve zaman içinde veri alınması ve kayıtlar tutulması önem taşımaktadır. Her birey farklı yöntemle ilerleme gösterebilmektedir. Önemli olan durum okuma yazmanın gelişimsel sürecinde bireyin yetersiz kaldığı durumları tespit ederek, ihtiyacını belirlemek ve plana uygun şekilde yerleştirmektir. Okuma yazmanın süreci bebeklikten itibaren başlayan gelişimsel süreci kapsar. Bu yüzden bireyin okuma ve yazma becerileri ayrı olarak değerlendirilmeli ihtiyacına uygun olarak yöntem seçilerek materyal hazırlanmalıdır.

Okuma Yazma Öğretiminde Ölçe ve Değerlendirme

Bireyin okuma yazma öğretiminde ihtiyaçlarını belirlemek için uygun şekilde ön ve son testleri yapılması önem taşımaktadır. Okuma yazma gelişimsel bir süreç olduğu düşünüldüğünde gelişiminde yetersiz kaldığı durumlar tespit edilerek müdahale edilmelidir.

Okuma Yazma Gelişimsel Süreci

Çocuklar doğduklarından itibaren gelişimsel birçok süreci takip ederler. Aslında bu gelişimsel yapıtaşlarının hepsi okuma yazmanın temelini oluşturmaktadır. Sesi takip etmek, sese tepki vermek, alıcı dil ve ifade edici dil becerileri gibi birçok beceriyi sıralayabiliriz. Bunların yanında dikkat becerileri, hafıza becerileri, işitsel ve görsel algı becerileri de zamanla oluşur ve ilerleme göstermektedir. Bireylerin tüm gelişimsel dönem özellikleri takip edilmeli ve değerlendirilmelidir. Okuma yazma sürecinde öğretim yanında mutlaka dikkat, hafıza, mantık gibi oyunlar ile okuma yazma süreci desteklenmelidir.

Okuma Yazma Hazırlık Becerileri

Okuma yazma sürecinde dikkat edilmesi gerekenlerden biri filizlenen okur yazarlık becerileridir. Tüm bireyler bebeklikten itibaren okuma yazma becerilerini takip ederler.

Filizlenen Okuryazarlık Becerilerinin Desteklenmesi

Her birey gelişimsel boyutta okuma yazma hazırlık çalışmalarını günlük yaşamında tekrarladığı görülmektedir. Kitap sayfalarını çevirme, resimli kitapları yorumlama, resimler hakkında konuşma, istenileni gösterme, 5N1K çalışmaları örnek olarak verilebilir.

Okuma Güçlükleri

Birey birçok neden itibariyle okuma problemleri yaşıyor olabilir. Okuma yazma gelişimsel bir süreçtir. Gelişimsel süreç içerisinde bireyin hazırbulunuşluğu olmayabilir. Veya gelişimsel olarak farklılıkları okuma yazma sürecini olumsuz etkiliyor olabilmektedir. Bu nedenle güçlüğün etkisini azaltmaya yönelik müdahale programları hazırlanması gerekmektedir.

Okuma Yazma Öğretimi Yöntemleri

Ses Temelli Okuma Yazma Öğretimi

Ses Temelli Cümle Yöntemine göre ilk okuma-yazma öğretiminde, İlk okuma-yazmaya hazırlık, İlk okuma-yazmaya sesi hissederek ve tanıyarak başlama, sesi okuma ve yazmadan sonra sırasıyla sesteki heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden cümleler oluşturularak metinler oluşturma şeklinde sıra takip edilmektedir (Cemaloğlu ve Yıldırım, 2005).

ÇALIŞMA ÖRNEKLERİ

E SESİ ÖĞRETİMİ

MATERYAL: Resimli kartlar ve sesler için cihaz

UYGULAMA:

Öğrencilere “Şimdi birlikte e sesini öğreneceğiz.” Denir.

“Yaz dediğimde yazacaksınız, göster dediğimde göstereceksiniz ve söyle dediğimde söyleyeceksiniz.” denir.

1) Ses Çalışmaları

Sesi hissetme, sesi tanıma gibi ön hazırlık çalışmaları yapılmalıdır.

Ortam sessiz olmalıdır.

- a) E sesi ile ilgili şarkılar dinlenir.
- b) E sesi ile başlayan kelimeler dinlenir, e sesi fark etmesi sağlanır.
- c) İçinde “e” sesi geçen resimler sınıf ortamına getirilir .

- d) **Kazandırılmak istenen sesle ilgili örnek kelimeler.–elma, -etek, -eşek, -erik, -fare, -kalem, resimleri gösterilir. Ne oldukları sorulur. Karışık olarak örneklerin verilmesi sağlanmalıdır. İçinde –e sesi var mı diye sorulur. Ayçekirdeği, armut, ateş gibi kelimeler de gösterilerek e sesi olup olmadığı sorulur.**
- Bu resimlerin hepsini öğretmen teker teker öğrencilere gösterir
  - “Haydi ne olduğuna bak Bu ne söyle, -kelimenin içinde “e” sesi var mı söyle?” diye sorulur. Tek tek öğrencilere gösterilerek bu sorular sorulur . Doğru cevapları” Harikasın evet bu kelimenin içinde “e” sesi var” ya da Harikasın evet bu kelimenin içinde “e” sesi yok” deyip betimlenip pekiştirilir. Yanlış cevaplar için kelimenin içinde ki e sesine baskı yapılarak bu kelimenin içinde e sesi var diyerek sunum yapılır.
- e) **Mümkün olduğu kadar e sesinin başta-ortada –sonda olduğu örnekler verilir. Bu kelimelerin içinde olduğu cümleler oluşturulur. Öğrencilere “Haydi bakalım sizler içinde e sesi olan kelime söyleyin” denir. Doğru cevapları” Harikasın evet bu kelimenin içinde “e” sesi var” deyip betimlenip pekiştirilir.**
- f) **Değerlendirme; Görsellerden oluşan çalışma kağıdı öğrencilere dağıtılır. (e sesinin olduğu ve olmadığı görseller)**
- g) **Öğrenciden istenen; İçinde kazandırılacak sesin olduğu görsellerin altındaki kutucuğu işaretlemesi istenir ve/veya boyama yapması istenir.**
- Üzerinde el, ev, ateş, silgi, sincap, at, keman, kale resimlerinin olduğu çalışma kağıdı dağıtılır.

2) Sesi / Harfi Okuma ve Yazma

- << e >> harfinin büyük puntolu başlangıç ve bitiş noktalarının yer aldığı ve kaç hareketle yapıldığını gösteren örneği tahtaya asılır. (Bugün öğreneceğimiz harfin yazılışı budur, denilerek gösterilir.)
- Öğretmen öğrencilere doğru yan şekilde dönerek e harfini havada yazar, okur. Öğrencilerle birlikte havada yazılır. Birkaç defa bunu tekrarlar ve sonrasında öğrencilerinde ellerini kaldırmalarını sağlayarak öğrencilerle birlikte hava da yazarlar.

Yazamayan öğrencilerin yanına gidilerek önce model olarak yapamazsa fiziksel yardımda bulunularak havada yazması sağlanır.

c) Öğretmen <<e>> harfini tahtada yazar. Tahtada yazarken anlatır.

d) Öğretmen öğrencilere harfi okur ve okutur.

-Nereden başlıyor

-nereye kadar gidiyor

-nerde bitiyor bunları söyleyerek tahtaya yazar.

-Bunu tahtada birkaç kez tekrarlar.

e) Her öğrencinin önüne 4-5 tane << e >> harfinin yazılı olduğu kağıtlar konulur. Renkli kalem verilir. << e >> harfinin üzerinden giderek yazmaları istenir.

f) Öğretmen “Şimdi herkes bu kalemlerle önünde ki “e” sesinin üzerinden giderek e sesini yazın.” der. Bunun için parmaklarına uygun kalınlıkta kalemler verilir.

g) Standart olmayan yazı aralığında birinci satırda dörderli ,ikinci satırda ikişerli “e” harfi yazmalarını istenir.

*Yazı çizgileri renkli ve belirginleştirilir.

Bununla ilgili çalışmalarda öğrencilerin yanına tek tek gidilerek önce sözel ipucu vererek”

Sözel ipucu: Öğretmenin söyleyerek ipucu vermesidir. İşaret ipucunu da kullanabilir. Yani gösterebilir.

İşaret ipucu için şoye der: “şimdi buradan başlayacaksın, buraya kadar çıkacaksın, buradan döneceksin, burada bitireceksin ” gibi ifadeler kullanarak sözel ipucunu kullanmış olacaktır.

Öğretmen fiziksel ipucu da kullanabilir. Öğrenci bu şekilde yapamaz ise öğrenciye yine anlatarak model olunur. Öğrenci yine yapamaz ise öğrencinin arkasına geçilerek ğretmen elini öğrencinin kullandığı elinin üzerine koyarak onu yönlendirir, daha sonra bileğinden daha sonra dirsekğinden son olarak omzuna dokunduğunda öğrencinin yazmasını sağlar.

f) Standart yazı aralığında dörderli, üçerli, ikişerli, birerli <<e>> harfi yazmaları istenir.

Ayrı Ayrı Satırlara 5-6 şar satır önce dörderli, üçerli, ikişerli be birerli olarak “e” harfini yazarlar. Yazamayan ğrenciler için bir önceki seçenekte belirtilen süreç uygulanır.

3) Değerlendirme;

Öğrenciye üzerinde <<e>> harfinin ve başka sembollerin olduğu kağıt verilir. <<e>> harfini işaretlemesi istenir. Zihinden << e >> yazmaları istenir.

Eğer ocuklar bu çalışmada başarılı olursalar bir sonraki aşama olarak boş bir kağıda “ e “ harfi yazmaları da istenir.

L SESİ ÖĞRETİMİ

MATERYAL: Sesleri dinletmek amaçlı telefon, içinde l sesi olan ve olmayan resimli kartlar

1) SES ÇALIŞMALARI

Öncelikle ortam sessiz olması gereklidir.

- a) Ses ile ilgili resimli kartlar gösterilebilir. Ses cihazına l sesi ile başlayan kelimeler dinletilebilir. Veya l sesi ile başlayan şarkı dinletilir ve söylenmelidir.**
- b) İçinde “l” sesi geçen resimler sınıf ortamına getirilir.**
- c) Kazandırılmak istenen sesle ilgili örnek kelimeler.–lale, -limon, -leylek, -lamba, -silgi,gül resimleri gösterilir. Ne oldukları sorulur. Olumsuz örnekler sunulur. İçinde –l sesi var mı diye sorulur. ayı, ocak , ayva,simit**
  - i. Bu resimlerin hepsini öğretmen teker teker öğrencilere gösterir
  - ii. “ Bunun ne olduğuna bak Bu ne söyle, -kelimenin içinde “l” sesi var mı söyle?” diye sorulur. Tek tek öğrencilere gösterilerek bu sorular sorulur . Doğru cevapları” Harikasın evet bu kelimenin içinde “l” sesi var” ya da Harikasın evet bu kelimenin içinde “l” sesi yok” deyip betimlenip pekiştirilir.Yanlış cevaplar için kelimenin içinde ki l sesine baskı yapılarak bu kelimenin içinde l sesi var diyerek sunum yapılır.

d) Mümkün olduğu kadar l sesinin başta-ortada –sonda olduğu örnekler verilir. Bu kelimelerin içinde olduğu cmler oluşturulur. Öğrencilere “şimdi Sizler içinde l sesi olan kelime söyleyin” denir. Doğru cevapları” Harikasın evet bu kelimenin içinde “l” sesi var” deyip betimlenip pekiştirilir.

e) Değerlendirme; Görsellerden oluşan çalışma kağıdı öğrencilere dağıtılır. (l sesinin olduğu ve olmadığı görseller)

- ğrenciden istenen; İçinde kazandırılacak sesin olduğu görsellerin altındaki kutucuğu işaretleme / boyama.
- zerinde el, lale, kalem, silgi, leylek, at, keman, kale ,sincap,köpek resimlerinin olduğu çalışma kağıdı dağıtılır.

2) Sesi / Harfi Okuma Ve Yazma

- a) <<l>> harfinin büyük puntolu başlangıç ve bitiş noktalarının yer aldığı ve kaç hareketle yapıldığını gösteren örneği tahtaya asılır. (Bugün öğreneceğimiz harfin yazılışı budur, denilerek gösterilir.)
- b) Öğretmen öğrencilere yan dönerek (30 cm Çapında) harfi havada yazar, okur. Öğrencilerle birlikte havada yazılır. bir kaç defa bunu tekrarlar ve sonrasında öğrencilerinde ellerini kaldırmalarını sağlayarak öğrencilerle birlikte hava da yazarlar. Yazamayan öğrencilerin yanına gidilerek önce model olarak yapamazsa fiziksel yardımda bulunularak havada yazması sağlanır.
- c) Öğretmen <<l>> harfini tahtada yazar.(Anlatarak) Okur ve okutur.
  - a. -Nerden başlıyor
  - b. -nereye kadar gidiyor
  - c. -nerde bitiyor bunları söyleyerek tahtaya yazar. Bunu tahtada birkaç kez tekrarlar .
- d) Her öğrencinin önüne 4-5 tane <<l>> harfinin yazılı olduğu kağıtlar konulur. Renkli kalem verilir. <<l>> harfinin üzerinden giderek yazmaları istenir. Öğretmen “Şimdi herkes bu kalemlerle önünde ki “l” sesinin üzerinden giderek yazsın “ der.Bunun için parmaklarına uygun kalınlıkta kalemler verilir.
- e) Standart olmayan yazı aralığında birinci satırda dörderli, ikinci satırda ikişerli “l” harfi yazmalarını istenir. Yazı çizgileri renkli ve belirginleştirilir.

Bununla ilgili çalışmalarda öğrencilerin yanına tek tek gidilerek önce sözel ipucu vererek”

Sözel ipucu: öğretmenin söyleyerek ipucu vermesidir. İşaret ipucunu da kullanabilir. Yani gösterebilir.

İşaret ipucu için şöyle der: “Şimdi buradan başlayacaksın, buraya kadar çıkacaksın, buradan döneceksin, burada bitireceksin ” gibi ifadeler kullanarak sözel ipucunu kullanmış olacaktır.

Öğretmen fiziksel ipucu da kullanabilir. Öğrenci bu şekilde yapamaz ise öğrenciye yine anlatarak model olunur. Öğrenci yine yapamaz ise öğrencinin arkasına geçilerek öğretmen elini öğrencinin kullandığı elinin üzerine koyarak onu yönlendirir, daha sonra bileğinden daha sonra dirseğinden son olarak omzuna dokunduğunda öğrencinin yazmasını sağlar.

f) Standart yazı aralığında dörderli, üçerli, ikişerli, birerli <<e>> harfi yazmaları istenir.

Ayrı Ayrı Satırlara 5-6 şar satır önce dörderli, üçerli, ikişerli be birerli olarak “l” harfini yazarlar. Yazamayan öğrenciler için bir önceki seçenekte belirtilen süreç uygulanır.

3) Değerlendirme;

Öğrenciye üzerinde “l” harfinin ve başka sembollerin olduğu kağıt verilir. <<l>> harfini işaretlemesi istenir. Zihinden “l” yazmaları istenir. Eğer çocuklar bu çalışmada başarılı olursalar bir sonraki aşama olarak boş bir kağıda “l” harfi yazmaları da istenir.

4) Seslerden (Harflerden) Hece – Kelime Oluşturma

1. AŞAMA

- a) << e >> harfi tahtaya yazılır ve okunur.
- b) << l >> harfi tahtaya yazılır ve okunur.
- c) Öğretmen kendi elini gösterip, “ Bu hangi organ” diyerek ya da tahtaya el resmi asarak öğrencilerin “el” demesi sağlanır. Doğru seslendiren öğrenciler. Sesleri vurgulayarak evet bu el, siz el dediniz diyerek betimlenir pekiştirilir. Daha önce öğrendikleri “e” ve “l” seslerinin bu kelimelerde olup olmadığını sorar. “e” ve “l” harfleri birleştirilerek yazılır okunur, çalışma kitaplarındaki yere yazmaları istenir.

Bununla ilgili çalışmalarda öğrencilerin yanına tek tek gidilerek önce sözel ipucu vererek”

Sözel ipucu: öğretmenin söyleyerek ipucu vermesidir. İşaret ipucunu da kullanabilir. Yani gösterebilir.

İşaret ipucu için şöyle der: “Şimdi buradan başlayacaksın, buraya kadar çıkacaksın, buradan döneceksin, burada bitireceksin ” gibi ifadeler kullanarak sözel ipucunu kullanmış olacaktır.

Öğretmen fiziksel ipucu da kullanabilir. Öğrenci bu şekilde yapamaz ise öğrenciye yine anlatarak model olunur. Öğrenci yine yapamaz ise öğrencinin arkasına geçilerek öğretmen elini öğrencinin kullandığı elinin üzerine koyarak onu yönlendirir, daha sonra bileğinden daha sonra dirsekğinden son olarak omzuna dokunduğunda öğrencinin yazmasını sağlar.

2. AŞAMA

- a) Tahtaya yazılan << e >> harfi okutulur.
- b) Tahtaya yazılan << l >> harfi okutulur.
- c) << el >> kelimesi ile << e >> harfi birleştirilerek okutulur.
Öğrencilerin doğru bir şekilde okuması betimlenir pekiştirilir. Okuyamazlarsa öğretmen model olur sesleri vurgulayarak okur ve tekrar okumaları istenir.
- d) << ele >> kelimesi akıcı olarak okunur.
- e) << ele >> kelimesi birkaç kez öğrencilere akıcı olarak okutulur.
- f) << ele >> kelimesi birkaç kez öğrencilere yazdırılır.

Bununla ilgili çalışmalarda öğrencilerin yanına tek tek gidilerek önce sözel ipucu vererek”

Sözel ipucu: öğretmenin söyleyerek ipucu vermesidir. İşaret ipucunu da kullanabilir. Yani gösterebilir.

İşaret ipucu için şöyle der: “Şimdi buradan başlayacaksın, buraya kadar çıkacaksın, buradan döneceksin, burada bitireceksin ” gibi ifadeler kullanarak sözel ipucunu kullanmış olacaktır.

Öğretmen fiziksel ipucu da kullanabilir. Öğrenci bu şekilde yapamaz ise öğrenciye yine anlatarak model olunur. Öğrenci yine yapamaz ise öğrencinin arkasına geçilerek öğretmen elini öğrencinin kullandığı elinin üzerine koyarak onu yönlendirir, daha sonra bileğinden daha sonra dirsekğinden son olarak omzuna dokunduğunda öğrencinin yazmasını sağlar.

g) Görsellerden yararlanılarak << el – ele >> cümlesi kurulur.

**Öğrencilerin doğru bir şekilde okuması betimlenir pekiştirilir. Okuyamazlarsa öğretmen model olur sesleri vurgulayarak okur ve tekrar okumaları istenir.

5) Açık Heceye Ulaşım

- a) << ele >> kelimesi tahtaya yazılarak, öğrencinin defterine yazması istenir.
- b) << ele >> kelimesi okunur ve öğrencilere okutulur.
- c) << ele >> kelimesindeki << le >> hecesi kapatılır, okunur, okumaları istenir.
- d) << ele >> kelimesindeki << e >> sesi kapatılır, okunur, okumaları istenir.
- e) << el >> ve << le >> hecelerini karıştırmamaları için;
  - i. Karışık olarak verilen heceler arasından istenen heceyi(el ve le hecelerini) bulup, okurlar.
  - ii. Söylenen heceleri (el ve le hecelerini) yazmaları ve okumaları istenir.

Öğrencilerin doğru bir şekilde okuması ve yazması betimlenir pekiştirilir. Okuyamazlarsa öğretmen model olur sesleri vurgulayarak okur ve tekrar okumaları istenir. Yazamazlarsa da ipucu sunulur.

A SESİ ÖĞRETİMİ

MATERYAL: Sesleri dinletmek amaçlı ses cihazı, içinde a sesi olan ve olmayan resimli kartlar

1) SES ÇALIŞMALARI

Ortamın sessiz olması gereklidir.

1. Telefona kaydedilen şarkı yoluyla öğrencinin sesi hissetmesi sağlanır.oku bakayım ayı ve arı vız vız şarkısı dinletilir. Bunları birlikte söylemeleri istenir.

2. İçinde “a” sesi geçen resimler sınıf ortamına getirilir .

3. Kazandırılmak istenen sesle ilgili örnek kelimeler.–elma, -ayı, -ayva, -armut, -fare, -kalem, resimleri gösterilir. Ne oldukları sorulur. Olumsuz örnekler sunulur. İçinde –a sesi varmı diye sorulur. Eşek, kedi, silgi, üzüm

4. Bu resimlerin hepsini öğretmen teker teker öğrencilere gösterir.

“ Bunun ne olduğuna bak Bu ne söyle, -kelimenin içinde “a” sesi var mı söyle?” diye sorulur. Tek tek öğrencilere gösterilerek bu sorular sorulur. Doğru cevapları” Harikasın evet bu kelimenin içinde “a” sesi var” ya da Harikasın evet bu kelimenin içinde “a” sesi yok” deyip betimlenip pekiştirilir. Yanlış cevaplar için kelimenin içinde ki e sesine baskı yapılarak bu kelimenin içinde e sesi var diyerek sunum yapılır.

5. Mümkün olduğu kadar a sesinin başta-ortada –sonda olduğu örnekler verilir. Bu kelimelerin içinde olduğu cümleler oluşturulur. Öğrencilere “Şimdi Sizler içinde a sesi olan kelime söyleyin” denir. Doğru cevapları” Harikasın evet bu kelimenin içinde “a” sesi var” deyip betimlenip pekiştirilir.

6. Değerlendirme; Görsellerden oluşan çalışma kağıdı öğrencilere dağıtılır. (a sesinin olduğu ve olmadığı görseller)

- Öğrenciden istenen; İçinde kazandırılacak sesin olduğu görsellerin altındaki kutucuğu işaretleme / boyama.
- Üzerinde el, erik, ateş, silgi, sincap, çilek, at, keman, kale resimlerinin olduğu çalışma kağıdı dağıtılır.

2) Sesi / Harfi Okuma Ve Yazma

- a) << a >> harfinin büyük puntolu başlangıç ve bitiş noktalarının yer aldığı ve kaç hareketle yapıldığını gösteren örneği tahtaya asılır. (Bugün öğreneceğimiz harfin yazılışı budur, denilerek gösterilir.)**
- b) Öğretmen öğrencilere yan dönerek (30 cm Çapında) harfi havada yazar, okur. Öğrencilerle birlikte havada yazılır. bir kaç defa bunu tekrarlar ve sonrasında öğrencilerinde ellerini kaldırmalarını sağlayarak öğrencilerle birlikte hava da yazarlar. Yazamayan öğrencilerin yanına gidilerek önce model olarak yapamazsa fiziksel yardımda bulunularak havada yazması sağlanır.**
- c) Öğretmen <<a>> harfini tahtada yazar.(Anlatarak) Okur ve okutur.**
  - Nerden başlıyor
  - nereye kadar gidiyor
  - nerde bitiyor bunları söyleyerek tahtaya yazar. Bunu tahtada birkaç kez tekrarlar
- d) Her öğrencinin önüne 4-5 tane << a >> harfinin yazılı olduğu kağıtlar konulur. Renkli kalem verilir. << a >> harfinin üzerinden giderek yazmaları istenir. Öğretmen “Şimdi herkes bu kalemlerle önünde ki “a” sesinin üzerinden giderek yazsın “ der.Bunun için parmaklarına uygun kalınlıkta kalemler verilir.**
- e) Standart olmayan yazı aralığında birinci satırda dörderli ,ikinci satırda ikişerli “a” harfi yazmalarını istenir.Yazı çizgileri renkli ve belirginleştirilir.**

Bununla ilgili çalışmalarda öğrencilerin yanına tek tek gidilerek önce sözel ipucu vererek”

Sözel ipucu: öğretmenin söyleyerek ipucu vermesidir. İşaret ipucunu da kullanabilir. Yani gösterebilir.

İşaret ipucu için şöyle der: “Şimdi buradan başlayacaksın, buraya kadar çıkacaksın, buradan döneceksin, burada bitireceksin ” gibi ifadeler kullanarak sözel ipucunu kullanmış olacaktır.

Öğretmen fiziksel ipucu da kullanabilir. Öğrenci bu şekilde yapamaz ise öğrenciye yine anlatarak model olunur. Öğrenci yine yapamaz ise öğrencinin arkasına geçilerek öğretmen elini öğrencinin kullandığı elinin üzerine koyarak onu yönlendirir, daha sonra bileğinden daha sonra dirseğinden son olarak omzuna dokunduğunda öğrencinin yazmasını sağlar.

f) Standart yazı aralığında dörderli, üçerli, ikişerli, birerli <<a>> harfi yazmaları istenir.

Ayrı Ayrı Satırlara 5-6 şar satır önce dörderli,üçerli,ikişerli be birerli olarak “a” harfini yazarlar. Yazamayan öğrenciler için bir önceki seçenekte belirtilen süreç uygulanır.

3) Değerlendirme;

Öğrenciye üzerinde <<a>> harfinin ve başka sembollerin olduğu kağıt verilir. <<a>> harfini işaretlemesi istenir. Zihinden << a >> yazmaları istenir.

Eğer çocuklar bu çalışmada başarılı olursalar bir sonraki aşama olarak boş bir kağıda “ a “ harfi yazmaları da istenir.

6) Seslerden (Harflerden) Hece – Kelime Oluşturma

a) << a >> harfi tahtaya yazılır ve okunur.

b) << l >> harfi tahtaya yazılır ve okunur.

c) “a” ve “l” harfleri birleştirilerek yazılır okunur, çalışma kitaplarındaki yere yazmaları istenir.

Öğrencilerin doğru bir şekilde okuması ve yazması betimlenir pekiştirilir. okuyamazlarsa öğretmen model olur sesleri vurgulayarak okur ve tekrar okumaları istenir.yazamazlarsa da ipucu sunulur.

7) Açık Heceye Ulaşım

a) << ela >> kelimesi tahtaya yazılarak, öğrencinin defterine yazması istenir.

b) << ela >> kelimesi öğretmen tarafından okunur ve öğrencilere okutulur.

c) << ela >> kelimesindeki << la >> hecesi kapatılır, öğretmen tarafından okunur, okumaları istenir.

d) << ela >> kelimesindeki << e >> sesi kapatılır, öğretmen tarafından okunur, okumaları istenir.

Öğrencilerin doğru bir şekilde okuması betimlenir pekiştirilir. okuyamazlarsa öğretmen model olur sesleri vurgulayarak okur ve tekrar okumaları istenir.

e) << el >> ve << la >> hecelerini karıştırmamaları için;

1.Karışık olarak verilen heceler arasından istenen heceyi bulup, okurlar.

2.Söylenen heceleri yazmaları ve okumaları istenir.

Öğrencilerin doğru bir şekilde okuması ve yazması betimlenir pekiştirilir. okuyamazlarsa öğretmen model olur sesleri vurgulayarak okur ve tekrar okumaları istenir. Öğrenciler yazamadıklarında ise ipucu sunulur.

Hece Yöntemi

Hece yönteminde heceler ile resimler birlikte verilerek öğretim sağlanır. Bu öğretim yöntemi daha kolaylık sağlayabilmektedir. Öncelikle açık heceler öğretilmektedir. Ardından kapalı heceler ve daha zor hecelere geçiş sağlanmaktadır. Hece yöntemi ile okuma-yazma öğretiminde, hece tablosundan sırayla takip edilerek heceler öğretilir. Sonra hecelerden sözcük, sözcüklerden cümleler oluşturularak okuma ve yazma öğretilir.

Okuma Yazmada Çözümleme Yöntemi

Cümleler kelimelere kelimeler hecelere heceler harflere olacak şekilde sırayla çözümle yapılması sağlanmaktadır. Çözümleme yönteminde de farklı başlıklar görülmektedir.

Öykü Yöntemi

Bireyin günlük yaşantısıyla ilgili hikayeler yazılarak okuması sağlanmaktadır. Daha sonraları metin cümleye çözümlenmektedir. Ayrıca öyküler resimlendirilerek resimli hikaye oluşturulması sağlanmaktadır.

Görsel Okuma Yöntemi

Gelişimsel özellikler boyutunda resim resim eşleme, harf harf eşleme, ses ses eşleme, harf resim eşleme gibi sıralamayı takip eden çalışmalar yapılabilir. Görsel okuma yönteminde bireyin çevresindeki ve yaşantısındaki durumlara özgü olarak materyal hazırlanır. Anne

sözcüğü ile annesinin resminin eşlenmesi örnek olarak verilebilir. Sözcük sayısı birey öğrendikçe artırılmalıdır. Bireyin gelişimsel özellikleri, yaşı ve günlük yaşamı dikkate alınarak bireye özgü metin ve kitaplar oluşturulabilir.

HİKAYE HARİTASI

Okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek için çalışırken farklı yöntem ve teknikler kullanmak faydalı olacaktır. Özellikle 5N1K sorularını sorduğunuz yönergeler ile hikayeyi pekiştirebilirsiniz. Ayrıca öğrencilerden de farklı hikayeler üretmelerini istemek gerekmektedir. Hikaye Haritası kullanarak belirli başlıklar ile hikaye oluşturabilirsiniz. Veya okunan hikayedeki kahraman, yer zaman, olay ve durumları da haritada belirterek okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek faydalı olacaktır.

OKUDUĞUNU ANLAMA
HİKAYE HARİTASI TEKNİĞİ

YER ZAMAN	
KAHRAMANLAR	

PROBLEM	ÇÖZÜM	SONUÇ

TEPKİ
HİKAYE SANA NE KAZANDIRDI?

SESLİ DÜŞÜNME TEKNİĞİ

Bu teknik ile bireylerin okuduğunu anlama becerilerinde problemleri en aza indirmek amaçlanmıştır. Bu yöntemde öğretmen metni seçer ve öğrenciye model olur.

Tahmin etme, olayları canlandırma, eski bilgiler ve yaşantılarla bağlantı kurma, izleme değerlendirme şeklinde aşama olarak takip edilmektedir. Öğretmen gerçekleştirdikten sonra öğrenci öğrenci olarak tekrar edilir. Kontrol listesinden veriler girilerek ardından genelleştirme boyutu gerçekleştirilir.

KARŞILIKLI ÖĞRETİM TEKNİĞİ

Okuduğunu anlama becerilerini geliştirmeyi öğrendikleri, anlamayı destekleyici ve anlamayı izleyici becerilerin kazandırıldığı yapılandırılmış bir öğretim sürecidir. Tahmin etme, soru sorma, açıklama, özetleme olarak devam etmektedir.

OKUMA YAZMA BECERİLERİ DEĞERLENDİRME FORMLARI UYGULAMA

1. GRUP OKUMA YAZMA BİLMİYEN ÖĞRENCİLER İÇİN DEĞERLENDİRME

Temel Okuma Yazma Becerileri Değerlendirme Formu

Bu form içeriğinde okuma yazma bilmeyen öğrencilerin en temel becerilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Harf ve seslerin kazanımına ilişkin temel beceriler değerlendirilmelidir. Değerlendirme durumuna göre harf öğretimine başlanmalıdır. Erken okur yazarlık becerilerinin desteklenmesi önem arz etmektedir.

2. GRUP OKUMA YAZMA GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN ÖĞRENCİLER İÇİN DEĞERLENDİRME

Harf/Hece Okuma Yazma Becerilerinde Hata Problemleri için Değerlendirme Formu

Bu form içeriğinde harf ve hecenin okunması ve yazması durumunda karşılaşılan zorluklarla ilgili değerlendirme yapılması gerekmektedir. Açık ve kapalı hece oluşturma durumları değerlendirilmelidir. Açık hece -ma gibi kapalı hece el gibi hecelerin değerlendirilmesi durumudur. Ekteki harf ve hece grupları ile değerlendirme gerçekleştirilebilir.

3. GRUP AKICI OKUMA VE OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİNDE PROBLEM YAŞAYAN ÖĞRENCİLER İÇİN DEĞERLENDİRME

Metin Okuma Becerileri Kayıt Formu

Bu form içeriğinde “Evet” ve “Hayır” seçeneklerini işaretleyerek hedefler koymanız gerekmektedir. Eğer sözcüğü yanlış okuyorsa hata sayısını ilgili alana girmeniz gerekmektedir. Okuma akıcılığını değerlendirmek için ayrıca aşağıdaki değerlendirme kriterlerini baz alınabilmektedir. Metin okuma becerilerini değerlendirmek için ekteki metinler kullanılabilir. Kullanılacak metinler resimsiz olmalıdır.

Akıcı Okuma Becerilerini Değerlendirme Kriterleri

BOYUTLAR	1	2	3	4
İfade ve Ses Yüksekliği	Alçak bir ses tonuyla fısıldar gibi okur. Okuma, bir arkadaşla konuşur gibi doğal değildir.	Alçak bir sesle okur. Okuma, metne uygun doğallıkta bir tondadır; ancak okuyucu her zaman bir arkadaşla konuşma doğallığında okumaz.	Uygun ses tonu ve ifade ile okur. Bununla birlikte, okuyucu zaman zaman ifadesiz okumalar yapar ve bir arkadaşla konuşma doğallığında okumaz.	Farklı ses yüksekliği ve ifadeler ile okur. Metindeki yoruma uyan şekilde bir arkadaşıyla konuşuyor gibi okur.
Vurgu	Monoton, tekdüze bir sesle sözcük sözcük okur.	2 veya 3 sözcüklük gruplar halinde noktalama, vurgu ve tonlamaya dikkat etmeden okur.	Cümle sınırlarını vurgulayarak cümle aralarında nefes alarak okur. Uygun vurgu ve tonlama vardır.	Noktalamaya, vurgu ve tonlamaya bağlı kalarak okur.
Akıcılık	Okurken, sözcükleri telaffuz ederken sık duraksar, sözcük ve öbekleri tekrarlar. Aynı bölümü okumak için birçok girişimde bulunur.	Uzun süreli duraksama ve kesintilerle okur. Birçok yerde pürüzlü okur.	Okuma ritminde ara sıra bozulmalar olur. Okuyucu zor sözcükleri ve/veya cümle yapılarını okumada güçlük yaşar.	Birkaç duraksama ile pürüzsüz bir şekilde okur; ancak zor sözcük ve/veya cümle yapılarını okurken kendini düzeltir.
Hız	Yavaş ve güç okur.	Kısmen yavaş veya çok hızlı okur.	Okuma boyunca hızlı ve yavaş okur.	Okuma boyunca konuşma hızında

Bu formu okuma akıcılığının ifade ve ses yüksekliği, vurgu, akıcılık ve hız boyutları için kullanınız. Formdan elde edilecek puan 4 ile 16 arasında değişmektedir. 10'un altındaki puanlar okuyucunun akıcılık sorunları olduğunu; üzerindeki puanlar sorunu olmadığını, puanın artması ise ilerlemeyi göstermektedir.

- Sözcüğü yanlış okuma: Sözcüğün hatalı çözümlenmesidir.

Erken okuma becerileri ayrıntılı olarak değerlendirilmelidir.

(Sözcüğü anlamsız bir sözcük olarak okuma; ör. /doğadır/ yerine/duğadır/)

(Sözcüğü görsel olarak benzeyen anlamlı bir sözcük olarak okuma; ör, /kanunlarla/ yerine /konularla/)

(Sözcüğü görsel olarak benzemeyen anlamlı bir sözcük olarak okuma; ör, /ilk/ yerine /bir/)

- Yerine sözcük koyma: Sözcüğün aynı anlama gelen bir sözcük olarak okunmasıdır. Ör., /şişman/ yerine /iri/ (Bu çalışmada böyle bir hataya rastlanmamıştır.)

- Sözcük ekleme: Cümleye cümlede bulunmayan bir sözcük eklenmesidir. Bağlama uygun da olabilir, olmayabilir de. Ör., /Hiç aldırmadım/cümlesine /bir/ sözcüğünün eklenerek /Hiç bir aldırmadım/ şeklinde okunması.

- Sözcük atlama: Cümlenin içindeki bir ya da daha fazla sözcüğün atılarak okunmasıdır. Ör., /Uyandığımda yastığım yana kaymıştı/cümlesinde /yana/ sözcüğünün atlanması ve cümlenin /Uyandığımda yastığım kaymıştı/ şeklinde okunması.

- Sözcüğün bir kısmını tekrarlamak: Sözcüğün bir bölümünün tekrarlanarak okunmasıdır. Ör., /bisikletimin/ yerine /bisikbisikletimin/

- Sözcüğü tekrarlamak: Aynı sözcüğün tümünün bir ya da birden fazla kez tekrarlanarak okunmasıdır. Ör., /yol/ yerine /yol yol/

- Sözcük grubunu tekrarlamak: Cümlede ard arda gelen birden fazla sözcüğün tekrarlanarak okunmasıdır. Ör., /her gün/ yerine /her gün her gün/

- Sözcüklerin yerini değiştirme: Cümlenin sözcüklerinin yerlerinin değiştirilerek okunmasıdır. Ör., /Ne yapacağım şimdi?/ yerine /Şimdi ne yapacağım?/

- Kendini düzeltme: Sözcüğün önce yanlış sonra doğru olarak okunmasıdır. Ör., /Heyecanla yastığı kaldırdım/ cümlesinin /Heyecanla yastığı kaldırıp kaldırdım/ olarak okunması. /Kaldırdım/ sözcüğü önce hatalı okunmuş, sonra düzeltilmiştir.

- Sözcüğün hecelerini yanlış ayırma: Sözcüğün hece sınırlarına dikkat edilmeden okunmasıdır. ör, /a-lay/ yerine /al-ay/ Sözcüğü yanlış okurken yapılan hatalar

- Harf atlama: Sözcüğün bir ya da daha fazla sayıda harfinin atılarak okunmasıdır. Ör., /bunların/ yerine /bunları/

- Hece atlama: Sözcüğün bir ya da daha fazla sayıda hecesinin atılarak okunmasıdır. Ör., /gözlüğümü/ yerine /gözlüğü/

- Harf ekleme: Sözcüğün sözcükte bulunmayan bir ya da daha fazla sayıda harf eklenerek okunmasıdır. Ör., /doğadır/ yerine /doğaldır/

- Hece ekleme: Sözcüğün sözcükte bulunmayan bir ya da daha fazla sayıda hece eklenerek okunmasıdır. Ör., /gösterme/ yerine /göstermeyin/
- Harf değiştirme: Sözcüğün bir ya da daha fazla harfinin yerine başka harf konularak okunmasıdır. Ör., /koyu/ yerine /köyü/
- Pozisyon değiştirme: Sözcüğün bir bölümünü, hecesini ters çevirerek okuma. Ör., /herkes/ yerine /hersek/
- Harfi ters çevirerek okuma: Sözcükteki bir ya da daha fazla sayıda harfin ters çevrilerek farklı bir harf olarak okunmasıdır. Ör., /b/ yerine /p/ (/Bende bisikletimi yağlayıp mahallede dolaşmaya çıktım/ cümlesindeki /bisikletimi/ sözcüğünü /pisikletimi/ olarak okumak.)
- Son uydurma: Sözcüğün sonunun farklı bir şekilde okunmasıdır. Ör., /geldiğimiz/ yerine /gelmemiz/
- Hecelerin yerini değiştirme: Sözcüğün iki hecesinin yerlerinin değiştirilerek okunmasıdır. Ör., /korumayacağını/ yerine /koruyamacağını/

1. TEMEL OKUMA YAZMA BECERİLERİNİ DEĞERLENDİRME FORMU

	SES	Harfi tanır.	Harfi söyler.	Harfi eşler.	Büyük/Küçük harfi tanır.	Büyük/küçük harfi eşler.	Gösterilen harfi kopya eder.	Söylenen sesi yazar.	Söylenen sesi işaretler.
1.GRUP	E								
	L								
	A								
	K								
	İ								
	N								
		Harfi tanır.	Harfi söyler.	Harfi eşler.	Büyük/Küçük harfi tanır.	Büyük/küçük harfi eşler.	Gösterilen harfi kopya eder.	Söylenen sesi yazar.	Söylenen sesi işaretler.
2.GRUP	O								
	M								
	U								
	T								
	Ü								
	Y								
		Harfi tanır.	Harfi söyler.	Harfi eşler.	Büyük/Küçük harfi tanır.	Büyük/küçük harfi eşler.	Gösterilen harfi kopya eder.	Söylenen sesi yazar.	Söylenen sesi işaretler.
3.GRUP	Ö								
	R								
	I								
	D								
	S								
	B								

		Harfi tanır.	Harfi söyler.	Harfi eşler.	Büyük/Küçük harfi tanır.	Büyük/küçük harfi eşler.	Gösterilen harfi kopya eder.	Söylenen sesi yazar.	Söylenen sesi işaretler.
4.GRUP	Z								
	Ç								
	G								
	Ş								
	C								
	P								
		Harfi tanır.	Harfi söyler.	Harfi eşler.	Büyük/Küçük harfi tanır.	Büyük/küçük harfi eşler.	Gösterilen harfi kopya eder.	Söylenen sesi yazar.	Söylenen sesi işaretler.
5.GRUP	H								
	V								
	Ğ								
	F								
	J								

EK TABLO:

		EVET	HAYIR
1	Adını yazabiliyor mu?		
2	Adını gösterebiliyor mu?		
3	Okuyabildiği sözcükler var mı?		
4	Okuyabildiği sözcük sayısı:		

**Doç. Dr. Nur AKÇİN hocamızın katkılarıyla
hazırlanmıştır.**

2. HARF-HECE HATALARINI DEĞERLENDİRME FORMU

	SORULAR	Asla/Hiç	Çok Az	Kısmen	Çoğunlukla	Tamamen
1.	Harfi dikte eder.					
2.	Harfleri yan yana yazar.					
3.	Harfleri çizginin arasına yazar.					
4.	Harflerin alt ve üst uzantılarını doğru yazar.					
5.	Harflerin arasına boşluk bırakır.					
6.	Hecelerdeki ses sırasını ayırt eder.					
7.	Heceleri seslere ayırır.					
8.	Harfleri kaynaştırarak 2 harfli açık hece oluşturur.					
9.	Harfleri kaynaştırarak 2 harfli kapalı hece oluşturur.					
10.	Harfleri kaynaştırarak 3 harfli açık hece oluşturur.					
11.	Harfleri kaynaştırarak 3 harfli kapalı hece oluşturur.					
12.	Harfleri kaynaştırarak 4 harfli açık hece oluşturur.					
13.	Harfleri kaynaştırarak 4 harfli kapalı hece oluşturur.					

14.	Aynı hece ile başlayan sözcükleri gösterir.					
15.	Aynı hece ile başlayan yeni sözcükler üretir.					
16.	Heceleri birleştirerek sözcük oluşturur.					
17.	Bulunduğu sınıf düzeyinde metin okurken harf atlar.					
18.	Bulunduğu sınıf düzeyinde metin okurken hece atlar.					

Yrd. Doç. Dr. Muhittin Sağrılı Hocamıza teşekkürler.

3. METİN OKUMA BECERİLERİNİ KAYIT FORMU

Genel Bilgiler

Öğrencinin adı soyadı	Sınıf/şube	Değerlendiren	Değerlendirme tarihi	Değerlendirmede kullanılan metnin sınıf düzeyi

Okuma Akıcılığı

Doğruluk boyutu		Evet	Hayır	Hata sayısı	Açıklama/Gözlem
Genel Hata Grupları	Sözcüğü yanlış okur (Sözcüğü anlamsız bir sözcük olarak okur).				
	Sözcüğü yanlış okur (Sözcüğü görsel olarak benzeyen anlamlı bir sözcük olarak okur.)				
	Sözcüğü yanlış okur (Sözcüğü görsel olarak benzemeyen anlamlı bir sözcük olarak okur.)				
	Yerine sözcük koyar (sözcüğü aynı anlama gelen bir sözcük olarak okur).				
	Sözcük ekler.				
	Sözcük atlar.				
	Sözcüğün bir kısmını tekrarlar.				
	Sözcüğü tekrarlar.				
	Sözcük grubunu tekrarlar.				
	Sözcüklerin yerini değiştirir.				
	Kendini düzeltir.				
Okurken sözcüğün hecelerini yanlış ayırır.					

Sözcüğü Yanlış Okurken Yapılan Hatalar	Harf atlar.				
	Hece atlar.				
	Harf ekler.				
	Hece ekler.				
	Harf değiştirir.				
	Noktasını/çizgisini atarak harf değiştirir.				
	Nokta/çizgi ekleyerek harf değiştirir.				
	Pozisyon değiştirir.				
	Harfi ters çevirerek okur.				
	Son uydurur.				

<i>Prozodi boyutu</i>		Evet	Hayır	Açıklama/Gözlem
İfade Etme ve Ses Gücü- Yüksekliği	Alçak bir ses tonuyla fısıldar gibi okur.			
	Çok yüksek ses tonuyla okur.			
	Konuşma doğallığında olmayan bir ifade ile okur.			
	Konuşma doğallığında okur.			
	Metindeki yoruma uyan şekilde farklı ses yüksekliği ve ifadeler ile okur.			
Vurgu	Monoton, tekdüze bir sesle sözcük sözcük okur.			
	Cümle sınırlarını vurgulayarak; noktalama, vurgu ve tonlamaya dikkat ederek okur.			
Akıcılık	Sık sık duraksama ve tekrarlar yaparak kesintili bir şekilde okur.			
	Uzun süreli duraksama ve kesintilerle okur.			
	Akıcılıkta ara sıra bozulma olur, zor sözcükleri okumada güçlük yaşar.			
	Duraksamadan, akıcı bir biçimde okur.			
Hız	Yavaş okur.			

	Hızlı okur.			
	Konuşma hızında okur.			

Gözlenen diğer okuma davranışları

Davranış	Evet	Hayır	Açıklama/Gözlem
Satırı parmakla izleme			
Satırı başıyla izleme			
Satır atlama			
Okuduğu yeri kaybetme			
Sallanarak okuma			
Kitabı çok yakın tutma			
Kitabı çok uzak tutma			

Okuduğunu Anlama

Davranış	Evet	Hayır	Açıklama/Gözlem
Metne ilişkin detay sorularını yanıtlar.			
Metne ilişkin çıkarım sorularını yanıtlar.			
Metne ilişkin ana düşünce sorularını yanıtlar.			
Metindeki bilgileri ön bilgileriyle ilişkilendirir.			
Metne ilişkin soru üretir.			
Sözcük/sözcüklerin anlamını bağlamdan yararlanarak açıklar.			
Metindeki olaylar/bilgiler arasında neden-sonuç ilişkisi kurar.			
Metindeki önemli bilgi ile önemsiz bilgiyi ayırt eder. (Özetleme becerisidir.)			
Metindeki bilgileri/olayları organize ederek anlatır/yazar. (Özetleme becerisidir.)			
Metni uygun şekilde özetler (yazılı ya da sözlü).			
Metinde verilen bir sözcüğün anlamını bağlam ipuçlarını kullanarak söyler/yazar.			
Metne ilişkin soru üretir.			

Değerlendirmeye İlişkin Sayısal Sonuçlar

Metin düzeyi	Okuma hızı	Okuma doğruluğu	Okuduğunu anlama oranı	Okuma düzeyi		Hatalı okunan sözcükler
				Doğruluk	Anlama	
2.Sınıf						
3.Sınıf						
4.Sınıf						
5.Sınıf						
6.Sınıf						
7.Sınıf						
8.Sınıf						
9.Sınıf						
10.Sınıf						
11.Sınıf						
12.Sınıf						

Değerlendirmeye İlişkin Genel Yorum:

**Prof. Dr. Berrin Baydık hocamız tarafından hazırlanmıştır.
Araş. Gör. Mustafa Ceylan'a desteğinden dolayı teşekkür ederiz.**

